Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XII. Warszawa, dnia 15 listopada 1936 r. Nr. 21

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MIODOWA 6,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr. 6, tel. 5-92-63

Do Zarządów K. K. O.

Rozesłaliśmy wszystkim Kasom nowe uzupełnione prospekty na materiały propagandowo-oszczędnościowe wraz ze wszystkimi wzorami nowych materiałów propagandowych.

Niezależnie od tego na każde żądanie nadsyłać będziemy okazowe egzemplarze wszystkich materiałów propagandowych celem, ułatwienia Kasom zaznajomienia się z treścią wydawnictw.

Zważywszy że Kasy mają swoje lokalne potrzeby i zainteresowania, którym chcemy zadość uczynić, — tą drogą zwracamy się z uprzejmą prośbą do wszystkich naszych odbiorców, ażeby zgłaszali swe dezyderaty, które starać się będziemy w swoim programie propagandowym zawsze uwzględnić.

Oczekując łaskawych zapytań, oraz materiałów w tym względzie, pozostajemy z poważaniem

Samorządowy Instytut Wydawniczy

Spółka z o. o. w Warszawie

Warszawa, ul. Miodowa 6.

Rok XII. Warszawa, dnia 15 listopada 1936 r. Nr. 21

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*

Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyncz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.

Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Wkłady oszczędnościowe a koniunktura gospodarcza

Objawy poprawy gospodarczej, występujące od pewnego czasu w niektórych krajach nie tylko europejskich, dały się ostatnio zauważyć również w Polsce i to w stopniu dość wyraźnym. Daje temu wyraz m. i. ostatnie sprawozdanie Instytutu Badania Koniunktur i Cen, które zamieszczamy na innym miejscu w niniejszym numerze. Trudno oczywiście stwierdzić, czy są to objawy trwałe, mieszczące w sobie zarodek stałej poprawy, czy też krótkotrwałe, przypadkowe. Nie siląc się na rozstrzygnięcie tej kwestii, sądzimy, że pożyteczną będzie rzeczą zastanowić się, jaki jest wpływ koniunktury gospodarczej na ruch wkładów oszczędnościowych. Uświadomienie sobie tej zależności może nam ułatwić zrozumienie pewnych pozornych „niespodzianek", jakie przynieść może w tej dziedzinie przewidywana faza ożywienia gospodarczego.

We wszystkich prawie referatach przedstawionych na Kongresie Międzynarodowym Oszczędności stwierdzono, że zasadniczo kryzys czysto gospodarczy nie odbija się na wkładach w kasach oszczędności ujemnie. Niebezpieczeństwo grozi tu ze strony czynników politycznych i walutowych. Jeżeli przyjrzymy się rozwojowi wkładów oszczędnościowych za ostatnie 6-lecie w Polsce, łatwo znajdziemy potwierdzenie tej tezy. Dla zilustrowania tego podajemy poniżej tablicę stanu wkładów w kasach oszczędności i spółdzielniach kredytowych w latach 1929 — 1935, wg Małego Rocznika Statystycznego za r. 1936 (w milionach złotych).

Rok	K. K. O.[1]	P. K. O.[2]	Gminne kasy p.-o.	Spółdzielnie kredytowe[3]	Razem	Wzrost	Wskaźnik
1929	442	173	4	342	961	—	100
1930	582	254	6	411	1.253	+292	130
1931	603	332	7	347	1.289	+ 36	134
1932	628	445	7	310	1.390	+101	145
1933	615	507	7	285	1.414	+ 24	147
1934	665	624	8	263	1.560	+146	162
1935	711	679	8	258	1 656	+ 96	172

Mimo kryzysu widzimy globalny wzrost wkładów oszczędnościowych, wynoszący w przecięciu 12% rocznie. Gdyby nie stały odpływ wkładów w spółdzielniach, który ma przyczyny specjalne, wzrost wkładów byłby znacznie większy.

Powstaje pytanie, jak wytłumaczyć zjawisko wzrostu wkładów oszczędnościowych w dobie kryzysu. Czyż mamy stąd wnosić, że kryzys sprzyja rozwojowi oszczędności, a może nawet kapitalizacji w ogóle? Wszak wskutek pewnej sugestii utarł się u nas pogląd, że oszczędność jest synonimem kapitalizacji, a przyrost wkładów jest miernikiem przyrostu kapitałów.

Jest to pogląd niesłuszny, gdyż bierze część za całość. Kapitalizacja jest to nic innego jak tworzenie nowych kapitałów, ich przyrost. Kapitały zaś tworzą się w sposób trojaki:

1-o drogą indywidualnej oszczędności,

2-o drogą samofinansowania przedsiębiorstw czyli inwestycji prywatnych,

3-o drogą przymusowego tworzenia kapitałów przez państwo i inne związki publiczne czyli drogą inwestycji publicznych.

Normalnie w społeczeństwach na pewnym stopniu rozwoju gospodarczego najważniejszym bodaj źródłem kapitalizacji jest samofinansowanie przedsię-

1) wraz z 2 niekomunalnymi; wkłady na książeczkach oszczędn. i na rach. bieżących.

2) bez wkładów czekowych, które w P. K. O. mają charakter środków obrotu płatniczego.

3) wkłady oszczędn. i rach. bieżące w spółdz. kred. i C. Kasie Sp. Roln. (bez lokat Kas Stefczyka).

biorstw. Polega ono na tym, że część wygospodarowanego czystego dochodu przedsiębiorca obraca na renowacje i utrzymanie stanu urządzeń i aparatu wytwórczego oraz na ich powiększenie i rozbudowę, aby drogą tych inwestycji osiągnąć większe nowe wartości. W czasie kryzysu gospodarczego ten rodzaj kapitalizacji traci na znaczeniu. Kurczenie się działalności gospodarczej we wszystkich niemal dziedzinach, zanik rentowności i likwidacja wielu przedsiębiorstw nie tylko utrudniają i uniemożliwiają absorbowanie nowych kapitałów, ale przeciwnie zwalniają pewną część kapitałów poprzednio tam zatrudnionych. Kapitały te szukają czasowo lokaty pewniejszej i rentowniejszej i znajdują ją we wkładach, przeważnie bankowych, w mniejszej mierze w papierach procentowych i instytucjach oszczędnościowych. Okoliczność ta stanowi jeden z głównych czynników upłynnienia rynku pieniężnego w dalszych stadiach kryzysu, a jednocześnie zarodek poprawy gospodarczej w przyszłości.

Kapitalizacja przymusowa przez państwo, samorządy i ubezpieczenia społeczne opiera się na wpływach z podatków i składek, a zatem czerpie z tego samego źródła, co oszczędność indywidualna. Oczywiście tylko część wpływów ściągniętych od społeczeństwa obracana jest na cele dające w efekcie powstanie nowych kapitałów. Zaliczyć do nich możemy wydatki na inwestycje publiczne. Większa część wydatków, a w szczególności wydatki na administrację i opiekę społeczną, idzie na cele konsumcyjne. W dobie kryzysu, mimo skurczenia się dochodu społeczeństwa, działalność inwestycyjna państwa przybiera na znaczeniu. Państwo podejmuje szereg inwestycyj nie tylko w tych dziedzinach, które przekraczają możliwości inicjatywy prywatnej (np. komunikacja), lecz stara się uzupełnić osłabioną działalność jednostek, nie mówiąc już o próbach „nakręcenia koniunktury". Z punktu widzenia czysto gospodarczego za rzeczywistą kapitalizację możemy uważać tylko inwestycje gospodarczo celowe i rentowne. Nie negując celowości inwestycji publicznych [4]), stwierdzić musimy, że bezpośredni ich wpływ na oszczędność indywidualną jest raczej ujemny, gdyż zmniejsza część dochodu będącą źródłem oszczędności dobrowolnej.

Pozostaje najwięcej nas interesująca forma kapitalizacji —- oszczędność indywidualna. Zależy ona od dochodu i rozmiarów konsumcji. Ponieważ oszczędność — z grubsza biorąc — jest nadwyżką dochodu nad konsumcją, przeto najważniejszym warunkiem oszczędności jest dochód jednostek i społeczeństwa. Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że w dobie kryzysu dochód ten kształtuje się ujemnie. Szczególnie drastycznie przejawił się spadek dochodu w Polsce. Z badań Instytutu Koniunktur wynika, że dochód społeczny Polski spadł w latach 1929 — 1933 nominalnie o 45%, a po uwzględnieniu wzrostu siły nabywczej pieniądza — o 18%. Oczywiście spadek ten u różnych warstw społeczeństwa był różny. Katastrofalnie zmniejszył się dochód drobnego rolnictwa, silnie się zmniejszył (nominalnie o 50%) dochód robotników przemysłowych i drobnomieszczaństwa, znacznie mniej dochód osób żyjących z zysku i wolnych zawodów, a najmniej dochód pracowników umysłowych. Jeśli zaś uwzględnimy wzrost siły nabywczej pieniądza, to otrzymamy dla roku 1933 nawet pewien wzrost dochodu społecznego u pracowników oraz ludzi żyjących z zysku i wolnych zawodów.

Jeżeli chodzi o konsumcję, to w latach 1929 — 1933 spadła ona wg danych Instytutu Badania Koniunktur o 19%, czyli nieco więcej, niż wyniósł spadek dochodu realnego. Przy tym spożycie miejskie zmalało o 13%, a spożycie wsi aż o 57%. Widzimy, że konsumcja zmniejszyła się w takim mniej więcej stopniu jak dochód społeczny.

Globalnie możnaby przyjąć, że stopień oszczędności w czasie kryzysu się nie zmienił. Jasnym jest jednak, że w cyfrach absolutnych oszczędność musiałaby się zmniejszyć, skoro zmniejszyła się jej podstawa — dochód społeczny.

Ponieważ wiemy, że oszczędność indywidualna objawia się głównie we wkładach oszczędnościowych, przeto zaznaczone na wstępie zjawisko wzrostu tych wkładów w dobie kryzysu wydaje się jeszcze więcej niezrozumiałe. Otóż tu musimy pamiętać o kilku sprawach.

Przede wszystkim wspomniany spadek dochodu dotknął b. nieznacznie te warstwy ludności miejskiej, których oszczędność była zawsze stosunkowo najwyższa [5]), a przy tym występowała przeważnie w formie pieniężnej. Kryzys gospodarczy, który zredukował do minimum dochód drobnego rolnictwa i robotników przemysłowych, zwiększył zarazem możliwość oszczędzania pracowników umysłowych, wolnych zawodów i ludzi żyjących z zysku.

Powtóre ten sam kryzys, który — jak widzieliśmy wyżej — odwrócił kapitały od bezpośrednich inwestycyj, kierując je do form oszczędności pieniężnej, kryzys ten wprowadził ważne zmiany w formach samej oszczędności indywidualnej. Wiemy, że oszczędność indywidualna w czasach „normalnych" tylko w części przyjmuje postać wkładów pieniężnych. Znaczna jej część lokowana jest w papierach wartościowych, polisach ubezpieczeniowych, pożyczkach na rynku niezorganizowanym itp. Otóż spadek kursu papierów procentowych, jaki nastąpił w pierwszych czasach kryzysu, utrzymał się w dalszym jego trwaniu bez zmiany. Mimo rentowności, jaką dawało nabycie po niskim kursie papieru procentowego, popyt na nie się zmniejszył, społeczeństwo straciło do niego zaufanie. Zamiast lokować oszczędności w papierach, zwrócono się do instytucyj oszczędnościowych, dających gwarancję nie tylko oprocentowania, ale przede wszystkim pewności i możliwości każdorazowego wycofania wkładu. Pozorny wyjątek stanowią tu ostatnie subskrypcje pożyczek państwowych uwieńczone dużym sukcesem; nie można jednak zapominać o czynniku emocjonalnym, który tu tak wielką rolę odegrał.

Wobec postępu ubezpieczeń przymusowych i niepewności warunków nie tylko gospodarczych, polisa straciła swoje znaczenie. Pożyczki zaś na rynku niezorganizowanym wskutek ustawodawstwa oddłużeniowego i niewypłacalności dłużników poczyniły wielkie straty prywatnym wierzycielom. Nic więc dziwnego, że wkład w instytucji oszczędnościowej pozy-

4) por. W. Gajewski — „Inwestowanie" („Samorząd Miejski" nr 21 z 1936 r.).

5) por. S. Kopczyński — „Oszczędność w świetle możliwości społeczeństwa" („Oszczędność" nr 21 z 1935 r.).

skał dużą siłę atrakcyjną. Gros oszczędności indywidualnych przyjęło postać wkładów oszczędnościowych.

Po trzecie załamała się w Polsce tezauryzacja, która była nawet w dobie wysokiej koniunktury b. rozpowszechnioną formą „oszczędności“. Początkowo kryzys tezauryzację pogłębił. Jednakże załamanie się szeregu walut uważanych za niewzruszone, a w szczególności „drugiej waluty polskiej“, jaką był niewątpliwie dolar, a z drugiej strony stałość kursu złotego — musiała z biegiem czasu zahamować proces tezauryzacji. Część tezauryzowanych oszczędności znalazła się w instytucjach oszczędnościowych. Zresztą proces tezauryzacji bynajmniej się nie skończył. Nerwowa płochliwość wkładców, ujawniająca się dość często przy lada sposobności, dowodzi, że mimo wszystko istnieje nadal szkodliwa atmosfera niepokoju, sprzyjająca tezauryzacji.

Poza instytucjami finansowymi znalazły się również kapitały, które uciekły za granicę. Były to kapitały w znacznej mierze spekulacyjne, słabo związane z krajem i jego potrzebami, nie mające nic wspólnego z prawdziwymi oszczędnościami społeczeństwa. To też ucieczka ich dotknęła wyłącznie banki prywatne i była jedną z ważnych przyczyn wielkiego spadku wkładów w tych instytucjach.

Zreasumujmy nasze wywody. Kryzys gospodarczy, aczkolwiek zmniejszył niewątpliwie tempo kapitalizacji, nie zahamował jej zupełnie. Uległy natomiast wielkim zmianom formy kapitalizacji. Na pierwszy plan wybiła się tu zdecydowanie oszczędność pieniężna, znajdująca odbicie w nieustannym przyroście wkładów w kasach oszczędności. Na wzrost jej wpłynęły głównie następujące czynniki: 1-o przesunięcie w dochodzie społecznym na korzyść tych warstw, wśród których oszczędność pieniężna nawet w czasie dobrej koniunktury była największa; 2-o odwrócenie się oszczędzających od różnego rodzaju lokat i zwrot ku wkładom w instytucjach oszczędnościowych, dających przede wszystkim pewność i bezpieczeństwo obok stałego oprocentowania; 3-o zanik prywatnych inwestycyj w przedsiębiorstwach i likwidacja szeregu warsztatów gospodarczych: zwolnione po wycofaniu się z obrotów gospodarczych kapitały szukały zatrudnienia głównie w bankach, a częściowo w kasach oszczędności; 4-o zmniejszenie się tezauryzacji i częściowa detezauryzacja. Współdziałanie tych czynników w dobie kryzysu tłumaczy, naszym zdaniem, dostatecznie zjawisko przyrostu wkładów, mimo skurczenia się dochodu społecznego.

Ze stwierdzenia tych faktów wypływa szereg wniosków dających pewne wskazówki co do przypuszczalnego kształtowania się ruchu wkładów w dobie ożywienia gospodarczego. O tym wszakże pomówimy w następnym numerze.

B. Obszyński.

Polityka procentowa Kas oszczędności

Artykuł niniejszy jest tłumaczeniem referatu generalnego na III Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy w Paryżu w 1935 r. Autor jego p. *Karol Krug* jest wiceprezesem Konferencji Generalnej (Związku centralnego) kas francuskich, a Prezesem Kasy Oszczędności w Besançon.

Zagadnienie „Polityki procentowej kas oszczędności“ zostało oświetlone w dziewięciu referatach, mianowicie opracowali je pp.: dr Erwin Gugelmeier (Niemcy), Feliks Frey (Austria), Maurycy Van Grunderbeeck (Belgia), Filip A. Benson (Stany Zjednoczone), Eugeniusz Bocheux (Francja), ks. Józef Caffarelli i hr. Jakób Miari de Cumani (Włochy), Raul Carmo e Cuhna (Portugalia), delegacja Kasy Oszczędności Rumunii i wreszcie Albin Żak (Czechosłowacja) [1]).

Lektura tych dziewięciu referatów jest bardzo interesująca. Wszystkie bowiem zawierają niezwykle cenne uwagi o polityce stopy procentowej stosowanej w kasach oszczędności swego kraju.

Należy jednakże podkreślić, że pierwsze wrażenie, jakie się odnosi przy czytaniu i analizie tych prac wskazuje, że referenci krajowi ujęli zagadnienie w sposób bardzo różny. Nie należy się temu dziwić, jeżeli się zważy, że sam ustrój kas oszczędności w każdym z tych krajów różnie się przedstawia.

W niektórych krajach kasy oszczędności są instytucjami niezależnymi i władze państwowe do działalności ich się nie mieszają.

W innych istnieje jedna kasa oszczędności prowadzona pod kontrolą państwa przez urzędników, których niezależność jest więcej lub mniej rzeczywista, a niekiedy czysto nominalna.

W innych znowu istnieją dwa systemy: kasy zwyczajne i kasy państwowe i tylko pierwsze korzystają z większej lub mniejszej swobody przy lokowaniu zebranych funduszów i ustalaniu stopy procentowej.

W innych wreszcie krajach fundusze zebrane zarówno przez kasy oszczędności zwyczajne jak i państwowe są zcentralizowane i administrowane przez jedną instytucję, których członków mianuje władza państwowa nie pytając o zgodę kas, a niekiedy spośród osób nie będących przedstawicielami kas, mimo że te nazywają się niezależnymi.

Jest rzeczą zrozumiałą, że te różnice wpływają na dość daleko idącą różnolitość poglądów kierowników kas w wielu sprawach.

Gdy kasy niezależne mają na względzie głównie interesy swych klientów, to kasy państwowe lub od państwa uzależnione mają skłonność — zwłaszcza jeśli chodzi o wybór lokat i ustalanie stopy procentowej płaconej — przynajmniej do stawiania na równi interesów ogólnych z interesami poszczególnych wkładów.

Mimo tych rozbieżności można jednak z analizy referatów wyprowadzić szereg zasad naczelnych, podstawowych, które są uznawane przez wszystkich referentów.

---

1) Tytuły referentów opuściliśmy (Przyp. tłumacza).

Wyłożymy je kolejno, gdyż zdaniem naszym, winny one stanowić podstawę „polityki procentowej“, jaką III Międzynarodowy Kongres Oszczędności pragnie wypracować. Mogą one stać się uchwałami, które należałoby przyjąć bez dyskusji, a może i jednomyślnie.

Co się tyczy innych zasad uznanych przez różnych referentów, będą one mogły stać się przedmiotem dyskusji i wniosków, i co do nich nie czujemy się uprawnionymi wydawać własnego sądu: wydaje nam się bowiem, że rola sprawozdawcy generalnego na takim Kongresie jak nasz polegać winna wyłącznie na przedstawieniu tez, z zachowaniem najściślejszej neutralności w razie stwierdzenia ich sprzeczności.

Zanim jednak przejdziemy do tej podwójnej pracy, jakiej zamierzamy dokonać, uważamy za konieczne zakreślić pewne granice tym badaniom.

Szczególnie ścisły związek, jaki zachodzi między kwestią stopy procentowej a kwestią operacji czynnych, skłonił wielu referentów do omawiania sposobu lokowania [2]) funduszów przez te kasy oszczędności, których działalność wzięli za podstawę swych badań, oraz do porównania wartości różnych sposobów lokowania tych funduszów.

Wydaje nam się, że takie rozszerzenie tematu ustalonego przez Międzynarodowy Instytut Oszczędności znacznie przekracza zakreślone granice. To też uznając w całej pełni pierwszorzędne znaczenie polityki lokacyjnej dla rentowności kas, kwestię lepszego użycia zebranych przez kasy funduszów pozostawiamy na uboczu. Jest to zagadnienie niezmiernie ważne i tak rozległe, że przenika całe niemal ustawodawstwo kas oszczędności; nie można więc traktować go ubocznie, na marginesie „polityki procentowej“ naszych instytucji.

Zato wydaje nam się — i takie stanowisko zajęła większość referentów — że zagadnienie polityki procentowej rozpatrywać należy z dwóch punktów widzenia, z jednej strony ze względu na wkładców, z drugiej zaś ze względu na tych, którzy z lokat kas oszczędności korzystają. Bardzo słusznie bowiem zauważono w kilku referatach, że polityka procentowa przyjmuje dwojaką postać, zależnie od tego, czy odnosi się do stosunków kas oszczędności z wkładcami, czy też określa stopę procentową, jakiej należy żądać od pożyczkobiorców.

Przyjmiemy więc określenia powszechnie używane: *„stopy procentowej czynnej“* dla oznaczenia odsetek pobieranych przez kasy od różnego rodzaju lokat przez nie dokonywanych i *„stopy procentowej biernej“* na oznaczenie odsetek płaconych wkładcom.

Po tych wstępnych uwagach przejdźmy do rozpatrzenia wniosków poszczególnych referentów i wydzielmy na początku te z nich, które — jak się zdaje — zyskały jednomyślność wyrażonych opinii.

---

2) Przez „lokowanie“ i „lokaty“ rozumiemy tu, zgodnie z określeniem francuskim oryginału, zarówno działalność (operacje) kredytową, jak i tzw. „lokacyjną“, czyli zakup papierów wartościowych. (Przyp. tłumacza).

A. Tezy uznane jednomyślnie.

I. Pierwsza zasada jednomyślnie ustalona głosi, że kasy oszczędności muszą uzyskać z funduszów przez siebie lokowanych procent pozwalający im, obok spełniania innych obowiązków, płacić wkładcom godziwe odsetki.

Skoro jednym z istotnych celów kas oszczędności jest zbieranie drobnych oszczędności, przeto kwestia ustalenia stopy procentowej biernej posiada ogromne znaczenie jako pierwszorzędny czynnik powodzenia tej akcji.

Wydaje się, że zapomniano o tym w niektórych krajach, stąd też w wielu referatach znajdujemy usiłowania, aby tę pierwszorzędną prawdę, zaciemnioną nieco w ostatnich czasach, wysunąć z powrotem na czoło trosk ciał ustawodawczych lub państwa.

W niektórych państwach, gdzie nastąpiło mniej lub więcej świadome pomieszanie wkładów bankowych z wkładami wniesionymi do kas oszczędności, widać skłonność do utożsamiania jednych z drugimi oraz pogląd, że procent płacony przez nasze instytucje powinien się zbliżać do poziomu stopy płaconej przez instytucje bankowe lub nawet być nieco niższy. Przeciwko temu upodobnianiu Międzynarodowy Kongres Oszczędności powinien się wypowiedzieć.

Wkładcy powierzający nam wytwór swej oszczędności mają na uwadze nie tyle łatwość wycofania od nas wkładu, co przede wszystkim *pewność*, jaką gwarantują nasze instytucje, a następnie *procent* płacony od wkładów. Dziś tak samo jak wczoraj drobna klientela, która przychodzi do nas, kieruje się pragnieniem *ulokowania* swych oszczędności, a procent, jaki jej zapewniamy, ma dla niej niewiele mniejsze znaczenie niż kwestia bezpieczeństwa.

Ta zasadnicza prawda ma zastosowanie wszędzie, zarówno w krajach, gdzie tworzenie kapitałów postępuje wolno i z trudem, jak i w państwach, gdzie chwilowy napływ pieniędzy i obawa przed ich utratą skłania ludność do tezauryzacji. W jednym i drugim przypadku, o ile inne warunki są takie same, podwyższenie stopy procentowej biernej działa w ten sam sposób: pobudza robotnika, rolnika, drobnego urzędnika do składania w kasie swych oszczędności, i dzieje się to w interesie samego społeczeństwa.

Jest więc rzeczą ważną, aby kasy oszczędności we wszystkich krajach starały się usilnie lokować powierzone sobie kapitały w taki sposób, aby mogły płacić swym wkładcom odpowiednie procenty.

W każdym jednak razie nasze instytucje nie mogą zapominać o tym — i w tym właśnie punkcie sprawa lokowania łączy się ze stopą procentową bierną — że lokaty ich muszą posiadać wszystkie możliwie gwarancje *bezpieczeństwa*, z zachowaniem płynności, której stosunek — w każdym kraju inny — podyktowany jest doświadczeniem, aby sprostać bez trudu wszelkim wypłatom, nawet masowym, jakie mogłyby się zdarzyć.

II. Druga zasada uwypuklona przez wszystkich referentów polega na tym, aby procenty uzyskane przez kasy oszczędności z lokat (odsetki czyn-

ne) szły *w całości* na rzecz wkładców (odsetki bierne) po potrąceniu *jedynie* sum niezbędnych na pokrycie kosztów administracyjnych kas, na utworzenie rezerw na pokrycie ewentualnych strat, jak również w niektórych krajów na realizację celów społecznych w interesie przede wszystkim tych warstw, do których należą wkładcy, a co jest pewnego rodzaju udziałem ich w zyskach kasy.

Charakter kas oszczędności, jako instytucji publicznych czy dobra publicznego oraz zasada *bezpłatnego pełnienia obowiązków* przez ich organa — a wszystko to jest podstawą ich założenia i działalności — nie da się pogodzić z tym, aby jakaś część procentów uzyskanych przez nie z lokat była kierowana na cele niezgodne ze swym naturalnym przeznaczeniem. Bez względu na rodzaj kas oszczędności, czy powstały one z inicjatywy prywatnej czy państwowej, czy kierowane są przez organa niezależne czy też płatnych funkcjonariuszów mianowanych przez władze centralne — koniecznym jest, aby one zachowały swój specjalny chorakter: aby żadna część ich dochodów nie była odwrócona od swego przeznaczenia na czyjąkolwiek korzyść.

Jeżeli po pokryciu kosztów działalności tworzy się z części dochodów z procentów fundusz rezerwowy i gwarancyjny, funausz ten winien zostać własnością kas oszczędności i procenty, jakie przynosi, powinny mieć to samo przeznaczenie.

III. Trzecia zasada wynikająca z rozpatrywanych referatów dotyczy stopy procentowej czynnej. Wszyscy bowiem referenci są zgodni co do tego, że procent pobierany przez kasy od pożyczkobiorców nie powinien być wygórowany i że przy jego ustalaniu należy mieć na względzie sytuację gospodarczą kraju, w którym kasy oszczędności prowadzą swą działalność.

Byliśmy świadkami, jak od lat dwudziestu wahania czynnej stopy procentowej zawsze szły w parze z sytuacją na rynku pieniężnym odnośnych krajów. Wielkie prawo ekonomiczne podaży i popytu wyjaśnia dostatecznie te ruchy prawie we wszystkich przypadkach; interwencje natury prawnej lub administracyjnej — co do słuszności i skuteczności ich Kongres może się wypowiedzieć — co najwyżej szły w ślad za tymi zmianami, rzadko kiedy je wyprzedzając. Znaczy to, że zwykłe kasy oszczędności rozumieją swe obowiązki moralne i spełniają je z całą sumiennością.

Wiedzą one, jakie znaczenie dla rozwoju kraju ma łatwość, z jaką przemysłowcy, kupcy, rolnicy mogą otrzymać kredyt o ile można duży i mało kosztowny. Rozumiejąc doskonale ścisłą solidarność, jaka istnieje między wszystkimi obywatelami kraju, zerwawszy raz na zawsze z wszelką myślą o *interesie* lub *korzyściach osobistych,* kasy potrafią same pogodzić interes swych wkładów z interesami pożyczkobiorców, żądając od tych ostatnich tylko tyle, ile potrzeba dla zapłacenia klienteli od przyniesionych kapitałów, wedle stopy panującej współcześnie w całym kraju.

IV. W końcu czwarta zasada uznana, jak się zdaje „przez referentów—jest nią słuszność stosowania niskiej stopy procentowej przy pożyczkach na cele społeczne, udzielanych przez same kasy oszczędności bądź przez ich instytucje lokacyjne [3]).

Wszyscy nasi Koledzy doceniają znaczenie towarzystw popierania higieny społecznej narodu; idea, że fundusze pochodzące od maluczkich powinny słusznie — i zgodnie z zasadami dobrej gospodarki — być przede wszystkim użyte na cele popierania poczynań zmierzających do polepszenia sytuacji materialnej i moralnej tych warstw, poczyniła od kilku lat wielkie postępy i z zadowoleniem stwierdziliśmy zrozumienie, jakie znalazła u referentów. W wywodach ich znaleźliśmy cenne informacje o różnych rodzajach pomocy, jakiej udzielają kasy oszczędności akcji społecznej, a zwłaszcza budowie tanich mieszkań, zakładom zdrowotnym i leczniczym, spółdzielniom itp.

Nie ma zasadniczej różnicy między przyznaniem ulgowych procentów a udzieleniem subwencji na rzecz jakiejś instytucji. Udzielenie pożyczki 10.000.000 fr. oprocentowanej 2% poniżej stopy normalnej znaczy to samo, co dać 200.000 zł z osiągniętych już zysków.

W ten sposób działalność dobroczynna naszych instytucji prześciga się w służbie dla pokoju socjalnego. (Dok. nast.).

---

3) Np. we Francji kasy muszą zebrane wkłady odsyłać do państwowej Kasy Depozytowej, która na rachunek kas fundusze te lokuje. (P r z y p. tłumacza).

Po oddłużeniu

Z dniem 31 października br. zakończona została akcja konwersyjna wierzytelności rolniczych. W tymże czasie dobiega do końca oddłużenie samorządu. Tak oddłużenie rolnictwa jak i oddłużenie samorządu odbiło się na bilansach K. K. O. w sposób wybitny. Większość K. K. O. — to kasy udzielające kredytu rolnictwu, prawie we wszystkich kasach istnieją wierzytelności samorządowe. Rok 1935 zamknęły kasy pokaźną sumą skonwertowanych należności rolniczych, bo ponad 51 mil. zł, przy czym weksle protestowane i zaskarżone wynosiły około 54 mil. zł. Z sumy tej znaczna część została skonwertowana w 1936 r. Danych odnośnie oddłużenia wierzytelności samorządowych w K. K. O. nie posiadamy. Zadłużenie związków samorządowych w kasach wynosi ponad 110 mil. zł. Większość związków samorządowych poddała się oddłużeniu. Nadmierne zadłużenia związków samorządowych istnieją przeważnie w kasach mniejszych, których związki założycielskie są w trudnej sytuacji finansowej. Stwierdzić więc można, że większość kredytu komunalnego w K. K. O. uległa oddłużeniu.

Akcja konwersyjna była już wielokrotnie oświetlana na łamach naszego pisma. Wracać do tego tematu, póki nie zostaną ogłoszone cyfry ostateczne, jest rzeczą zbędną. Natomiast w związku z rychłym

zakończeniem oddłużenia samorządu można się już zastanowić nad tym, jakie skutki wywrze ono na dalszą działalność kas.

Oddłużenie samorządu odbywało się w ramach rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 24.X. 1934 r. w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 14.XI.1935 r., o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych. Art. 14 tego rozporządzenia daje możność Centralnej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej dla Samorządu przy Ministrze Skarbu orzekania ulg w spłacie zobowiązań wobec Skarbu państwa, banków komunalnych i instytucyj prawa publicznego, a między innymi wobec komunalnych kas oszczędności. Rozporządzenie stwarza nadto w art. 5 obowiązek konwersji pożyczek udzielonych przez K. K. O. na obligacje komunalne banków komunalnych, specjalnie na ten cel emitowane. Do sprawy emisji powrócimy jeszcze na łamach „Oszczędności". Pewną korektywą do szerokiego działania art. 14 jest art. 4 rozporządzenia, mocą którego zwolniono K. K. O. z obliga za kredyty samorządowe w K. K. O., powstałe z lokat specjalnych instytucyj kredytowych i prawa publicznego, przy czym te ostatnie mają obowiązek przejęcia wierzytelności od kas.

Po wyeliminowaniu zagadnień wynikłych z art. 4 i 5 rozporządzenia z 24.X.1934 r. zajmiemy się oddłużeniem samorządu wobec K. K. O. w ramach art. 14, tj. przez Centralną Komisję Oszczędnościowo - Oddłużeniową.

Tryb postępowania C. K. O. O. jest następujący: ustala się dla związku oddłużanego opancerzony budżet po stronie wydatków i realną sumę dochodów, wyprowadzając marżę na obsługę wszystkich zobowiązań; ustala się rozdział obsługi na poszczególne długi.

Jak to już stwierdzono niejednokrotnie, sytuacja finansowa związków oddłużanych jest trudna. Ustalona suma obsługi jest przeważnie niższa nawet od teoretycznej obsługi uporządkowanych zobowiązań, skonwertowanych na 36½ lat przy oprocentowaniu 5½% plus ½% dodatku na administrację. W tym wypadku zachodzi zatem konieczność odpowiedniej konstrukcji ulg, znacznych umorzeń oraz uprzywilejowania niektórych wierzytelności kosztem innych.

Wierzytelności komunalnych kas oszczędności korzystały przy dotychczasowych rozprawach przed Centralną Komisją Oszczędnościowo - Oddłużeniową ze znacznych przywilejów. Konieczność uprzywilejowania tłumaczono w referatach Biura Komisji jednością podmiotu gospodarczego — związku założycielskiego i kasy. Jakkolwiek na tle ustawodawstwa o komunalnych kasach oszczędności, które moment gospodarczej zależności związku założycielskiego i kasy znacznie oddala, stanowisko to jest nie bardzo ścisłe, tym niemniej istnieje konieczność uprzywilejowania. Wypływa ona stąd, że wszelkie naruszenie równowagi finansowej kasy odbija się co prawda nie niezwłocznie, ale w końcowym efekcie na finansach związku założycielskiego. Skoro związek musi być oddłużony, gdyż jego sytuacja finansowa jest trudna, jest rzeczą niebezpieczną, aby stwarzano trudną sytuację K. K. O., za której zobowiązania gwarantuje. żeby gwarancja mogła mieć nie tylko finansowy i teoretyczny charakter, należy dążyć do tego, aby finanse gwaranta były w doskonałej równowadze. Jest to raczej postulat natury propagandowej, gdyż z drugiej strony od działalności K. K. O. korzystającej z gwarancji wymagać należy dużej ostrożności.

Wierzytelności K. K. O. od związków samorządowych poddane postępowaniu oddłużeniowemu składają się z reguły z dwóch typów: a) kredyty krótkoterminowe z r-ków otwartych i wekslowe, b) przejęte do pokrycia straty bilansowe K. K. O.

Granice ulg stosowanych przez Centralną Komisję idą w dwu kierunkach: obniżenia oprocentowania i rozterminowania wierzytelności na długoterminowe spłaty. Rozterminowanie odbywa się w granicach lat 36½, tj. granicach nowej emisji obligacyj z art. 5 rozporządzenia z 24.X.1936 r. Oczywiście 36½ lat jest to maksimalna granica, niemniej jednak Centralna Komisja, mając prawo udzielania ulg w nieograniczonym zakresie, do całkowitego umorzenia kapitału wierzytelności włącznie, udziela okresu karencyjnego dla spłaty rat kapitałowych do lat 5, czyli łącznie rozterminowuje spłatę do lat 41½. Obniżenie oprocentowania stosuje się przeważnie do dolnej granicy 6% (były wypadki obniżenia do 5%) łącznie z dodatkiem ½% na administrację. W specjalnych wypadkach komunalnym kasom oszczędności przyznawano oprocentowanie wyższe.

Skoro zważy się, że zadłużenie związków samorządowych jest dopuszczalne do granic 20% sumy wkładów, widać odrazu, że zastosowanie tego rodzaju ulg może stwarzać pewne trudności dla K. K. O., szczególnie dla K. K. O. powiatowych, które miały dużo do czynienia z zadłużeniem rolnictwa podlegającym układom konwersyjnym. Przy kumulacji oddłużenia rolnictwa i samorządu wypadnie stosować daleko idące oszczędności budżetowe i przestrzegać terminowego otrzymywania refundacji strat odsetkowych ze Skarbu Państwa.

Oddłużenie dokonane kosztem wierzytelności kas uporządkowało w dużej mierze niepłynne, zamrożone ich aktywa. Ustalono formę i sumy spłat, postawiono dłużnika w lepszej sytuacji, a zatem polepszono jego wypłacalność. Jednak zbyt duża masa bilansowa aktywów długoterminowych zmniejsza niezmiernie zdolność kas do udzielania kredytów długoterminowych samodzielnie. Sytuacja mogłaby ulec poprawie w wypadku stałego dopływu wkładów o dłuższym terminie wypowiedzenia i lokat długoterminowych. Normalna kapitalizacja, normalny przyrost wkładów nie wyrównuje w dostatecznej mierze zmian wprowadzonych przez oddłużenie.

Oczywiście, z biegiem lat płynność kredytów będzie wzrastać. Z jednej strony będą wpływać do K. K. O. spłaty bieżące kredytów rozterminowanych, z drugiej strony odpowiednie warunki musi stworzyć ostrożna polityka kredytowa bieżąca. Z konieczności z nielicznymi wyjątkami musi ona obracać się tylko w chwili obecnej w granicach kredytów drobnych i krótkoterminowych, zapewniających bezpieczeństwo w wypadku zwiększonych wypłat wkładów — przez realizację i redyskont. *Ex.*

Bilans zbiorowy (netto) K. K. O. na dzień 31 grudnia 1935 r.

(w złotybh)

STAN CZYNNY	Związek Lwowski (95 K.K.O.)	Związek Warszawski (131 K.K.O.)	Związek Poznański (115 K.K.O.)	Związek Śląski (18 K.K.O.)	Polska ogółem (359 K.K.O.)	Polska ogółem (z 2 niekomunalnymi tj. 361 kas)
1. Kasa i sumy do dyspozycji	7.057.362	27.284.769	8.048.710	5.477.121	47.867.962	48 213.474
2. Kupony	238.390	93.059	401.914	480.130	1.213.493	1.256.901
3. Waluty obce	553.737	177.587	105.044	44.751	881.119	881.119
4. Papiery wartościowe	25.728.431	33.673.656	19.441.004	26.777.632	105.620.723	108.683.107
5. Banki i K.K.O. „Loro“	63.295	141.486	363.939	2.065.824	2.634.544	2.634.545
6. Banki i K.K.O. „Nostro“	5.562.354	3.712.699	2.950.502	8.889.537	21.115 092	21.220.137
7. Weksle zdyskontowane	2.320.355	7.591.945	19.844.512	3.402.365	33.159.177	36.306.574
8. Pożyczki wekslowe	60 062.872	47.508 040	25 196.294	6.837.235	139.604.441	142 091.303
9. Weksle protestowane	26.397.908	11.785.944	13.667 093	1.886.632	53 737.577	64.632.315
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu	13.001.409	36 824.889	23.729.651	9 805.663	83.361.612	83.364.660
11. Pożyczki terminowe na zastaw	6.202 747	7.540.091	14 124.486	5.720 049	33 587.373	33.868.389
12. Pożyczki na skrypty dłużne	21.228.199	10.489.483	32.402.507	9.018.944	73.139.133	73.515.475
13. Pożyczki hipoteczne	75.799.945	16.483.213	20.137 645	45.110.636	157.531.439	170.600.796
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych na Bank Akceptacyjny	15.514.529	15.781.936	16.969.996	2.810.758	51.077.219	54.413.411
15. Odsetki zaległe	7 548.622	1.978.462	1.236.440	2.122.998	12 886 522	13 310 992
16. Nieruchomości	12.505.634	7.609.420	11.328.337	11.370.697	42.814.088	45.244.094
17. Ruchomości	778.728	958.010	1 107.011	416.882	3.260.631	3.299.463
18. różne	9.646.803	2.932.125	2.132.096	1.457.244	16.168.268	17.217.559
19. Sumy przechodnie	316.249	614.134	640.486	519.012	2.089 881	2.097.434
20. Straty: a) z lat ubiegłych	—	1.557.484	470.236	115.804	2.143.524	2.143.524
b) za rok sprawozdawczy	193.935	3 295.967	2.840 613	1.288.725	7.619.240	7.619.241
Suma bilansowa	290 721 504	238.034.399	217.138.516	145 618.639	891.513.058	932.614.513
21. Depozyty	32.236.390	70.161.960	30.050.117	17.504.918	149.953.385	158.005.760
22. Udzielone gwarancje	1.100.079	4.616.131	318.501	652.943	6.687 654	6.687.654
23. Inkaso	2.124.703	6.076.407	2.206.009	1.043.466	11.450 585	11.450.585
24. Akcepty Banku Akceptacyjnggo	5.751.659	5.873.111	8.170 835	318.740	20.114.345	20.644.345
25. Pokrycie Fund. Emerytalnego	7.047.715	40.250	117.255	1.494 416	8.699.636	10.704.921
Razem	48.260.546	86.767.859	40.862.717	21.014.883	196.905.605	207.493 265
Ogółem	338.982.050	324.802.258	258 001.233	166.633.122	1.088.418.663	1.140.107.778

(w złotych)

STAN BIERNY	Związek Lwowski (95 K.K.O.)	Związek Warszawski (131 K.K.O.)	Związek Poznański (115 K.K.O.)	Związek Ślaski (18 K.K.O.)	Polska ogółem (359 K.K.O.)	Polska ogółem (z 2 niekomunalnymi)
1. Kapitał zakładowy	1.444.356	9.669.618	6.523,414	786.248	18.423.636	18.423.636
2. Fundusz zasobowy	19.559.444	4.385.289	15 710.210	7.742.550	47.397.493	51.628.222
3. Fundusze specjalne	1.524.507	1.009.336	4.073.230	547.912	7.154.985	7.423.707
4. Fundusz wyrównawczy	2.771 524	211.081	1.968.833	453.414	5.404.852	5.484.452
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości	458.274	105.013	1.000.618	678.191	2.242.096	2.307.994
6. Wklady oszczędn. osób prawno-publicznych	22.376.167	22.50[illegible].007	13.183.447	33.012.642	91.075 263	94 109 616
7. Wkłady oszczędn. osób prawno-prywatnych	202.757.992	130.814.706	117.970 069	87.302.032	538.844.799	570.324 325
8. Rachunki bieżące	8.800.200	29.936.066	11.476 069	7.198.010	57.410.345	57.691.445
9. Salda kredyt. rków otwartego kredytu	166.858	737.400	884.394	18 965	1.807.617	1.816.931
10. Zobowiązania inkasowe	23 460	463.844	90 406	24 749	602.460	602 460
11. Redyskonto weksli	10.453.980	6.299.003	12 496.307	568.532	29.817.822	30.136.027
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	5.873.442	5 517.133	6.985 286	293 740	18 669.601	18.669.6[illegible]1
13. Zastaw papierów wartościowych	408.666	529.071	277 990	208.150	1.423.[illegible]77	1.953 878
14. Kredyty udzielone kasom	4 854.911	18.766 498	18.135.791	1 858 8[illegible]2	43.616.072	43.616.072
15. Banki i K.K.O. „Loro“	312 526	1.283.230	885.274	152.552	2 633.582	2.633.582
16. Benki i K.K.O. „Nostro“	319.380	95.134	623 795	149.636	1.187 945	1.187.945
17. Przekazy na kasy	—	8.808	13 090	16.175	38.073	38 073
18. Zobowiązania hipoteczne	149.313	1.553.189	887 379	820.416	3.410.297	3.410 297
19. Różne	6 124.830	2.161.669	2.491.083	1 887.023	12 664 605	13.099.297
20. Sumy przechodnie	1 272.305	1.415 080	673 483	1.435.398	4.796 266	5 079.194
21. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych	—	3.634	7 182	—	10.816	10.816
b) za rok sprawozdawczy	1.069.369	566 [illegible]90	781.165	463.432	2 880 556	2 966.943
Suma bilansowa	290 721.504	238 034.399	217.138.516	145 618.639	891 513 058	932.614.513
22. Różni za depozyty	32.236 390	70 161.960	30.050 117	17.504 918	149 953 385	158 005 760
23. Zobow. z tyt. ndzielonych gwarancji	1.100.079	4.616.131	318 501	652.943	6.687 654	6.687 654
24. Różni za inkaso	2.124.703	6.076 407	2.206 009	1.043 466	11.450.585	11.450.585
25. Bank Akceptacyjny	5.751.659	5.873 111	8.170 835	318 740	20.114 345	20 644.345
26. Fundusz emerytalny	7.047.715	40 250	117.255	1.494 416	8.699.636	10.704 921
Razem	48.260.546	86.767.859	40.862.717	21.014.483	196.905 605	207 493 265
Ogółem	338.982.050	324.802.258	258.001.233	166.633.122	1.088.418.663	1.140,107.778

Rachunek strat i zysków K. K. O. na dzień 31.XII 1935 r.

(w złotych).

STRATY	Związek Lwowski (95 K.K.O.)	Związek Warszawski (131 K.K.O.)	Związek Poznański (115 K.K.O.)	Związek Śląski (18 K.K.O)	Polska ogółem (359 K.K.O.)	Polska ogółem (z 2 niekomunalnymi)
1. Odsetki wypłacone i dopisane	12.446.716	10.292.763	8.891.834	5.954.295	37.585.608	39.268.336
2. Prowizje wypłacone	17.077	64.302	33.549	12.371	127.299	129.887
3. Koszty administracyjne	5.824.998	6.657.653	4.815.945	1.893.412	19.192 008	19.909.718
4. Podatki i opłaty skarbowe	55.789	18 154	22.078	20.307	116.328	127.114
5. Amortyzacja nieruch. i ruchomości	387.553	208 744	513.552	654 565	1.764.414	1.805.638
6. Odpisy na dłużnikach	622.751	3.195.853	3.016.482	1.162.402	7.997.488	8.173.563
7. Różnice kursowe na walutach obcych	137.050	777	5.380	32.255	175.462	175.461
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych	422.601	31.753	111 643	89.336	655.333	696.648
9. Różne	8.584.926	598.392	348.792	229.937	9.762.047	10.513.376
10. Dotacja na fundusz wyrównawczy	106.315	79.113	54.454	189.390	429.272	429 272
11. Nadwyżki	1.069.369	566.590	781.165	463.432	2.880.556	2.966.943
Razem	29.675.145	21.714.094	18.594.874	10.701.702	80.685.815	84.195.956

ZYSKI	Związek Lwowski (95 K.K.O.)	Związek Warszawski (131 K.K.O.)	Związek Poznański (115 K.K.O.)	Związek Śląski (18 K.K.O.)	Polska ogółem (395 K.K.O.)	Polska ogółem (z 2 niekomunalnymi)
1. Odsetki pobrane i dopisane	18.657.886	15.572.733	13.890.152	8.342.744	56.463.516	59.011.257
2. Prowizje pobrane	605.081	1.110.569	535.689	205.186	2.456.525	2.586 091
3. Różnice kursowe na walutach obcych	492.910	20.163	76.399	55.732	645.204	912 732
4. Różnice kursowe na papierach wartość.	44.533	95.264	56.454	31.038	227.289	227.289
5. Dochód netto z nieruchomości	65.708	271.801	213.644	440.373	991.526	1.007.078
6. Odzyskane straty	50.453	341.345	134.640	58.797	585.235	590.608
7. Opłaty na koszty administracji	163.688	616.726	322.521	67.910	1.170 845	1.704.756
8. Różne dochody	8.870.305	379.426	423.788	73.410	9.746.929	9.757.399
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych	530.646	10.100	100.973	137.787	779.506	779.505
10. Straty	193.935	3.295.967	2.840.613	1.288.725	7.619 240	7.619.241
Razem	29.675.145	21.714.094	18.594.874	10.701.702	80.685.815	84.195.956

Podany tu bilans zbiorowy i rachunek strat i zysków K. K. O. na dzień 31 grudnia 1935 stanowi uzupełnienie mego artykułu „Komunalne Kasy Oszczędności w 1935 r.", zamieszczonego w poprzednim (20) Nrze „Oszczędności", gdzie podałem krótką analizę zmian w bilansie zbiorowym K. K. O. w stosunku do r. 1934, mniej miejsca poświęcając zmianom w poszczególnych Związkach.

Zestawienia powyższe oparte na bilansach zbiorowych Związków K. K. O., sporządzonych według jednolitego wzoru, dadzą się bez trudu porównać z analogicznym zestawieniem za rok 1934 („Oszczędność" nr 21 z 1935 r., str. 313—314).

Dla wyjaśnienia zaznaczamy, że jedyne zmiany, jakie trzeba było wprowadzić do bilansów zbiorów poszczególnych Związków, polegają na połączeniu niektórych pozycji, szczególnie rachunku strat i zysków, w jedną pozycję, dlatego że pozycje te w bilansach innych Związków były połączone; po wtóre w bilansie Związku Lwowskiego wyeliminowaliśmy cyfry 2 kas niekomunalnych, a to celem umożliwienia porównania z bilansami w opracowaniu Komisariatu Bankowego; cyfry te uwzględniliśmy jednak w dodatkowej kolumnie zbiorowej dla całej Polski; po trzecie wreszcie zmuszeni byliśmy przerobić pozycję 5 po stronie „zysków" w bilansie Zw. Lwowskiego, która to pozycja podaje „dochód z nieruchomości" brutto; od cyfr tej pozycji odjęliśmy pozycję „administracja nieruchomości" figurującą w rachunkach tego Związku po stronie „strat".

Po analizę poszczególnych pozycji odsyłamy Czytelników do wspomnianego artykułu w numerze poprzednim.

B. O.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

1. Dzień Oszczędności (*okólnik nr 39 z 7.XI.36*).

Nawiązując do naszego okólnika nr 32 z dn. 1 października rb. przesyłamy kwestionariusz dla zebrania danych obrazujących wysiłki Kas w dziedzinie propagandy na „Dzień Oszczędności". Kwestionariusz ten prosimy opracować i przesłać nam najpóźniej do dn. 25 listopada rb.

Kasy, które już nadesłały krótkie sprawozdania obchodu Dnia Oszczędności, zechcą nie wypełniać punktu V-go kwestionariusza.

KWESTIONARIUSZ
w sprawie obchodu „DNIA OSZCZĘDNOŚCI".

Komunalna Kasa Oszczędności................ w.........

I. Podać rodzaj i ilość użytych środków i urządzonych imprez propagandowych oraz sumy ogólne uskutecznionych na te cele wydatków według poniższego schematu:

Sposób użycia	Ilość	Suma wydatków w zł.
1. Zebrania (akadcmie), odczyty, pogadanki i koncerty		
2. Artykuły w pismach codziennych i czasopismach (załączyć numery okazowe) .		
3. Ogłoszenia prasowe (załączyć numery okazowe)		
4. Broszury, ulotki, odezwy, karty pocztowe propagandowe, kalendarze, notatniki, ołówki propagandowe		
5. Jednodniówki wydane przez Kasę (załączyć po 2 egzemplarze)		
6. Reklamy świetlne, iluminacje lokali i t. p.		
7. Filmy propagandowe (podać bliższe dane)		
8. Przeźrocza, reklamy filmowe		
9. Afisze ścienne i plakaty, napisy reklamowe na murach, transparenty		
10. Dekoracje lokali, urządzenie witryn i balkonów, wystawy		
11. Nagrody w formie skarbonek		
12. Nagrody w formie książeczek oszczędnościowych		
13. Marki oszczędnościowe wydene bezpłatnie		
14.		
15.		
Razem		

II. Wymienić urządzone ewent. przez Kasę imprezy nie połączone z kosztami ....

III. Podać: a) czy był zorganizowany lokalny komitet obchodu ....

b) przez kogo zorganizowany (ew. z czyjej inicjatwy) ....

c) czy istnieje przy Kasie stały komitet propagandy ....

IV. Podać: czy obchód ograniczał się jedynie do dnia 31 października, czy obejmował i inne dni.................. ....

V. Podać w oddzielnym załączniku:

a) krótki opis obchodu „Dnia Oszczędności" (załączyć fotografie),

b) uwagi co do skuteczności poszczególnych metod propagandowych.

..................dnia..................

(pieczęć i podpis).

2. Sprawy przyjęć w Związku *(okólnik nr 40 z 10.XI.36).*

Wobec nawału pracy i konieczności wyjazdów Dyrektora Związku oraz jego zastępcy do K. K. O., stosownie do uchwały Zarządu n/Związku z dnia 26 czerwca 1935 r. przypominamy, że godziny przyjęć interesantów przez Dyrektora Związku czy też jego zastępcę oraz pracowników Biura Związku — zostały ustalone na godz. od 10 od 13 — prócz *sobót,* niedziel i dni świątecznych.

Dyrektorzy K. K. O. lub też delegaci K. K. O. zrzeszonych w n/Związku, pragnący konferować osobiście z Dyrektorem Związku powinni, celem uniknięcia zbędnych kosztów na przejazdy i diety, w miarę możności zawczasu drogą telefoniczną czy też inną zapowiadać swój przyjazd do Związku i uzgodnić godzinę i dzień konferencji.

Nadto należy w miarę możności podać zawczasu do wiadomości Dyrektora Związku sprawy, które Dyrektor czy delegat K. K. O. pragnie omówić z Dyrektorem Związku.

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu październiku 1936 r.

Dz. Ust. nr 76,

poz. 536. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 września 1936: Prawo o ustroju sądów wojskowych;

poz. 537. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 września 1936: Kodeks wojskowego postępowania karnego;

poz. 538. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 września 1936: Przepisy wprowadzające prawo o ustroju sądów wojskowych oraz kodeks wojskowego postępowania karnego.

Dz. Ust. nr 77,

poz. 539. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 września 1936 o zmianie ustawy z dn. 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego;

poz. 540. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 września 1936 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 października 1934 r. o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucji w Bankach Państwowych;

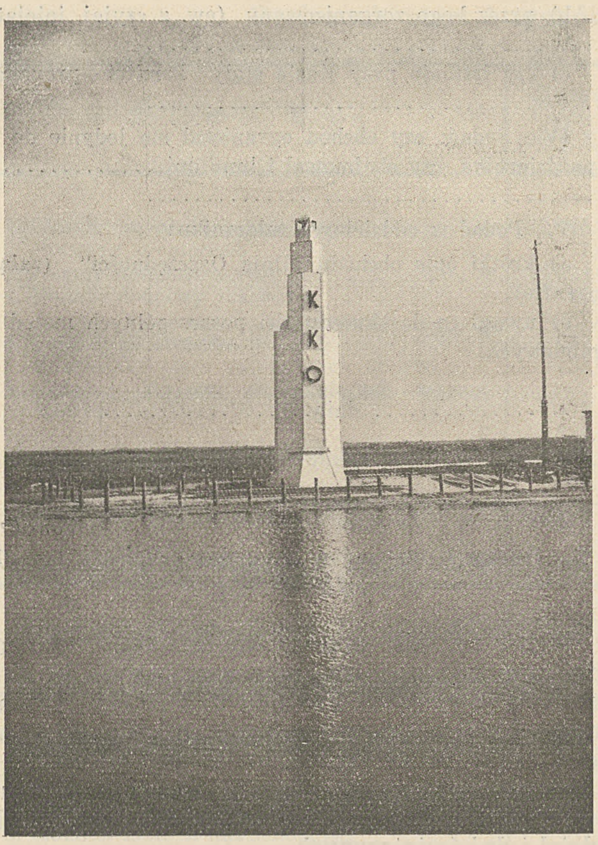
poz. 544. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 18 września 1936 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 października 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

Dz. Ust. nr 80,

poz. 555. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 25 sierpnia 1936 w sprawie ogłoszenia jednolitego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Dz. Ust. nr 82,

poz. 570. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24 października 1936 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 11 grudnia 1934 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych.

Latarnia morska na „Jarmarku Poleskim" (z reklamą K.K.O.).

Zakończenie akcji konwersyjnej.

W nr 82 Dziennika Ustaw R. P. z dn. 28 października rb. pod poz. 570 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24 października rb. o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 11 grudnia 1934 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych.

Wbrew przypuszczeniom rozporządzenie to nie przedłużyło terminu, do którego mogą być zawierane układy konwersyjne. Z dniem zatem 31 października rb. akcja konwersji zobowiązań rolniczych została ostatecznie zamknięta, a zawarte przed tym terminem układy konwersyjne będą zatwierdzone przez Komitet Konwersyjny, o ile zostaną mu przedłożone nie później jak przed upływem miesiąca listopada rb. Nie dotyczy to zobowiązań spółdzielni rolniczo - handlowych lub zobowiązań osób współodpowiedzialnych ze spółdzielniami, a objętych postępowaniem układowym na podstawie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 stycznia 1936 r. o ulgach w spłacie zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central (Dz. Ust. R. P. nr 3, poz. 23). Układy konwersyjne odnośnie tych pretensji mogą być zawierane nawet po dniu 31 października rb., byleby tylko przedłożone zostały Komitetowi Kowersyjnemu do zatwierdzenia najpóźniej do dn. 31 marca 1937 r.

Po wygaśnięciu powyższych terminów Komitet Konwersyjny wydawać będzie decyzje i orzeczenia o winie bądź dłużnika, bądź wierzyciela w niedojściu do skutku układu konwersyjnego i o zastosowaniu odpowiednich sankcji w sprawach wniesionych do Komitetu najpóźniej do dnia 31 grudnia 1936 roku, a w odniesieniu do długów spółdzielni rolniczych i osób współzobowiązanych ze spółdzielniami — do dnia 31 marca 1937 r. Komitet wydawać będzie orzeczenie nie z urzędu, lecz tylko na wniosek zainteresowanych stron. Znikł obecnie z rozporządzenia wielce dla instytucji wierzycielskich uciążliwy przepis, wkładający na nie obowiązek przedłożenia Bankowi Akceptacyjnemu szczegółowych wykazów dłużników, z którymi układy nie zostały zawarte, z podaniem motywów niezawarcia układów.

Po upływie terminów do zawierania układów konwersyjnych oraz do wnoszenia spraw do Komitetu Konwersyjnego o uznanie winy stron w niedojściu do skutku układu — instytucje wierzycielskie będą miały swobodę w dochodzeniu swych pretensji rolniczych, które nie zostały objęte układami konwersyjnymi, bądź nie stanowią przedmiotu postępowania przed Komitetem Konwersyjnym, a dłużnikom nie będą przysługiwały uprawnienia żądania od urzędu rozjemczego zawieszenia egzekucji, czy inne, przewidziane w ustawodawstwie oddłużeniowym.

Po upływie trzech lat przy układach zawartych przed dniem 30 listopada 1934 r., a dwóch przy układach zawartych po tym terminie licząc od daty obowiązywania poszczególnych układów, instytucje wierzycielskie uprawnione będą do pobierania od dłużników półrocznie z góry odsetek w wysokości:

a) przy układach zawartych z posiadaczami gospodarstw grupy A i B, jak również z dzierżawcami gospodarstw wiejskich, oraz przy układach z osobami prawnymi (spółdzielniami rolniczo - handlowymi, spółkami wodnymi, wydziałami powiatowymi) — 4½% w stosunku rocznym,

b) przy układach z posiadaczami gospodarstw grupy C — 6% w stosunku rocznym.

Przedłuża się na dalszy rok, tj. na rok czwarty przy układach zawartych przed 30 listopada 1934 r., na rok trzeci przy układach zawartych po tym terminie, pomoc Skarbu Państwa dla instytucyj wierzycielskich z tytułu obniżenia dłużnikom odsetek od wierzytelności, przy układach zawartych z posiadaczami gospodarstw grupy A i B, oraz dzierżawcami rolnymi i osobami prawnymi (spółdzielniami, wydziałami powiatowymi). Pomoc ta wynosić będzie:

a) 2% w stosunku rocznym — jeżeli wszystkie wierzytelności rolnicze instytucji wierzycielskiej stanowią co najmniej 50% ogólnej sumy kredytów, udzielonych przez instytucję. Dotychczas w tym przypadku pomoc Skarbu Państwa wynosiła 3%,

b) ½% zamiast dotychczasowych 2½% — gdy wierzytelności rolnicze stanowią od 33 do 50% ogólnej sumy kredytów udzielonych przez instytucję,

c) 1% — zamiast dotychczasowych 2% — gdy wierzytelności rolnicze stanowią od 10 do 33% ogólnej sumy kredytów.

O ile kredyty rolnicze stanowią mniej niż 10%, żadnej pomocy ze strony Skarbu Państwa rozporządzenie nie przewiduje, podczas gdy dotychczas pomoc w tym wypadku wynosiła 1% w stos. rocznym.

Jak zatem widać, pomoc Skarbu Państwa została zmniejszona we wszystkich przypadkach o 1% od sumy zawartych układów konwersyjnych.

Spółdzielniom kredytowym, komunalnym kasom oszczędności i gminnym kasom pożyczkowo - oszczędnościowym, tak jak i dotychczas, może być przyznana na podstawie decyzji Ministra Skarbu dodatkowa pomoc Skarbu Państwa nie przewyższająca ¾% w stos. rocznym. Instytucjom zaś zawierającym układy za pośrednictwem Centralnej Kasy Spółek Rolniczych ta dodatkowa pomoc może być podwyższona do ¼% w stos. roczn.

Stosunek sumy wierzytelności rolniczych instytucji wierzycielskiej do ogólnej sumy kredytów udzielonych przez tę instytucję ustalać się będzie według stanu na dzień 31 grudnia 1932 r.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Wyciąg z rachunku bieżącego.

Samo milczenie dłużnika po otrzymaniu wyciągu rachunku bieżącego nie może być uważane za uznanie przez niego salda w sposób dorozumiany.

Stan sprawy przedstawiał się następująco: Bank Ludowy w Gdańsku otworzył w r. 1924 rachunek bieżący swemu klientowi Leonowi P., zasilając go kredytem. Co kwartał Bank wysyłał klientowi wyciąg z konta z oznajmieniem, że o ile w ciągu 8 dni nie odbierze potwierdzenia zgodności, będzie uważał obrachunek przyjęty za zgodny i potwierdzony. Klient nigdy nie zgłosił sprzeciwu przeciw otrzymanemu saldu, a w szczególności przeciwko saldu z dn. 31.XII.1930 r., które Bank Ludowy poszukuje w drodze skargi sądowej.

Zarówno Sąd Okręgowy w Gdyni jako pierwszej instancji, jak i Sąd Apelacyjny w Toruniu powództwo przyznały. Sąd Apelacyjny wyrok uzasadnił zapatrywaniem, że uznanie salda stanowi samodzielny tytuł skargi. Uznanie salda nastąpić może nie tylko przez potwierdzenie, ale wystarczają do tego czynności dorozumiane, a nawet milczenie. Ponieważ pozwany w ciągu kilku lat nie podniósł żadnych sprzeciwów, więc uzasadnione jest wytoczenie powództwa na podstawie samego uznania salda.

Wyrok Sądu Apelacyjnego pozwany zaskarżył, podnosząc, że 1) powód nie udowodnił doręczenia wyciągu pomimo przedłożenia recepisu pocztowego, gdyż list odnośny zawierać mógł inną korespondencję, 2) uznanie konta nie nastąpiło w sposób dorozumiany przez milczenie. Milczenie mogłoby być uważane za uznanie jedynie w tych wypadkach, gdyby łączyły się z nim inne objawy woli, jak np. podjęcie dalszych czynności. W danym wypadku wszelkie stosunki między stronami od kilku lat ustały.

Sąd Najwyższy uwzględnił zarzuty pozwanego uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego. Uzasadnienie Sąd Najwyższy oparł na założeniu prawnym, że powodowy Bank, skarżąc o zapłatę salda z rozrachunku, miał obowiązek wykazać że pozwany saldo to uznał wyraźnie lub w sposób domniemany. Nie można podzielić zdania, że domniemanie takie wynika z samego milczenia. Milczenie musi być uważane za uznanie, gdy łączą się z nim okoliczności uboczne, jak np. dalsze podtrzymywanie stosunków, prośba o zwłokę itp. Nie ma też przepisów, że dłużnik winien na otrzymany wyciąg z konta odpowiedzieć ani też takiego obowiązku nie da się wywieść z zasady uczciwości i zaufania. Skoro saldo rachunku bieżącego nie może tworzyć podstawy skargi, przeto zbędne jest rozpoznanie zarzutu, czy pozwany wyciąg z rachunku w ogóle otrzymał.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 7.II. — 20.III.1936 (C. III. 601/34) Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego, Zeszyt IX z r. 1936 nr kol. 359.

Przemiana odpowiedzialności wekslowej na cywilną.

Oświadczenie wierzyciela wekslowego, złożone wobec jednego z dłużników wekslowych ,że będzie żądać od niego zapłaty długu dopiero wtedy, gdy inni dłużnicy wekslowi nie zapłacą, przemienia odpowiedzialność tego dłużnika z wekslowej na cywilną, mianowicie na odpowiedzialność z tytułu poręki cywilnej.

Sąd Najwyższy rozpoznawał skargę Kasy Kredytowej „Jedność“ w Brzeżanach na wyrok Sądu Okręgowego uchylający nakaz zapłaty w stosunku do jednego z dłużników wekslowych, Stefana S. Stan faktyczny sprawy na podstawie ustaleń sądów niższej instancji przedstawiał się następująco:

Kasa Kredytowa udzieliła pożyczki jednemu ze swych klientów, otrzymując jako zabezpieczenie weksel podpisany prócz pożyczkobiorcy również przez Stefana S. Już po podpisaniu weksla Kasa Kredytowa uzyskała od pożyczkobiorcy zapis kaucyjny zabezpieczający sumę udzielonej pożyczki, w związku z czym dyrektor Kasy oświadczył Stefanowi S., że będzie od niego żądać uiszczenia długu dopiero w razie niezapłacenia przez pożyczkobiorcę. Pomimo tego oświadczenia Kasa wystąpiła do sądu przeciw Stefanowi S.

Sąd grodzki wydał nakaz zapłaty z wekslu. Sąd okręgowy jednak jako odwoławczy nie uznał solidarnej odpowiedzialności Stefana S. Sąd Najwyższy oddalając skargę Kasy Kredytowej podał w uzasadnieniu, że wskutek oświadczenia powódki zobowiązanie Stefana S. z wekslu zostało przeniesione (§ 1376 austr. ust. cywilnej) i odpowiedzialność jego została ograniczona do przypadków przewidzianych w ustawie cywilnej.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 13.II.1936 (C. II2273/35) Zbiór Orzeczeń Sądy Najwyższego za r. 1936, zeszyt IX nr kol. 361.

Kronika krajowa

Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy w „Dniu Oszczędności“.

Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy wykazała w dniu święta oszczędności dużo inicjatywy. Najwięcej uwagi poświęcono młodzieży. W kilkudziesięciu szkołach zostały wygłoszone przez specjalnych prelegentów okolicznościowe pogadanki. Wydaną z okazji „Dnia Oszczędności“ jednodniówkę dla dzieci i młodzieży p. t. „Oszczędzamy wszyscy i dla wszystkich“ rozdano w setkach egzemplarzy.

Punktem kulminacyjnym obchodu była zorganizowana przez Komunalną Kasę publiczna manifestacja uczniów i uczenic szkół powszechnych, najlepiej prowadzących szkolne kasy oszczędności. Długi korowód samochodów ciężarowych wypełnionych po brzegi dziatwą szkolną przedefilował głównymi ulicami miasta. Samochody udekorowane plakatami i transparentami z hasłami oszczędnościowymi zwracały powszechną uwagę. Na czele pochodu dwie orkiestry grały na zmianę hymny i marsze. Dzieci wznosiły okrzyki: „Oszczędzajcie!!“. W kilkudziesięciu punktach miasta samochody zatrzymywały się. W miejscach postoju rozdawano ulotki, zachęcające mieszkańców Warszawy do oszczędzania. Po przejechaniu całej trasy — w lokalu I Oddziału K. K. O. m. st. Warszawy — poczęstowano uczestników pochodu owocami, kanapkami i obdarowano na pamiątkę święta oszczędności skarbonkami, pocztówkami, broszurami propagandowymi.

Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy nie zapomniała i o dorosłych mieszkańcach stolicy. Każdy kto w Dniu Oszczędności otworzył sobie książeczkę oszczędnościową Komunalnej Kasy, albo wpłacił na już posiadane konto

choćby najdrobniejszą kwotę pieniężną, otrzymywał upominek w postaci skarbonki, notesu zaopatrzonego w hasła oszczędnościowe, pocztówek i tomiku z biblioteczki oszczędnościowej Kasy. Siła atrakcyjna tych dowodów pamięci Kasy o klientach była duża, skoro w ciągu jednego dnia zarejestrowano 3964 wpłat na książeczki oszczędnościowe, w tym otworzono 914 nowych książeczek.

Pracowity dzień zakończyła Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy akademią w Związku Rzemieślników Chrześcijan.

Echem „Dnia Oszczędności" tak uroczyście święconego przez K. K. O. m. st. Warszawy jest ogłoszony przez nią z okazji tego dnia konkurs prasowy z nagrodami na najlepszy artykuł na temat: Zagadnienie oszczędności w chwili bieżącej oraz rola komunalnych kas oszczędności w rozwoju gospodarczym Polski.

Propaganda K. K. O. na „Jarmarku Poleskim".

Jesienią roku bieżącego odbyła się w Pińsku wystawa regionalna p. n. „Jarmark Poleski". Wystawę urządzono w trzech pawilonach specjalnie wybudowanych dla wystawy na odpowiednio przygotowanym terenie. „Jarmark Poleski" obejrzało przeszło 25 tysięcy osób zwiedzających, w której to liczbie znaleźli się liczni turyści przybyli nie tylko z całego kraju, lecz i z zagranicy.

Miejscowa Komunalna Kasa Oszczędności pow. Pińskiego nie omieszkała wykorzystać „Jarmarku Polskiego" dla propagandy K. K. O. W jednym z pawilonów wystawy, w miejscu najbardziej widocznym, urządzono estetycznie się prezentujące stoisko K. K. O., w którym wywieszono plakaty i wykresy ilustrujące działalność wszystkich K. K. O. na terenie całego kraju. Odwiedzającym stoisko rozdano c-a 15 tys. sztuk ulotek propagandowych, sprzedawano lub bezpłatnie rozdano wiele skarbonek oszczędnościowych. We wszystkich halach wystawy rozwieszono duże plakaty propagandowe, natomiast na słupkach otaczających stoisko Kasy umieszczono małe plakaciki propagandowe z adresami wszystkich K. K. O. woj. poleskiego. Na otwartym terenie wystawy ustawiono skarbonę oszczędnościową dużych rozmiarów z napisem: Komunalna Kasa Oszczędności, w innym zaś miejscu stojak z plakatami.

Specjalną na siebie zwracała uwagę nader estetycznie wykonana latarnia morska, ustawiona na brzegu rzeki Piny naprzeciw bulwaru. Na latarni tej umieszczono szyld świetlny z trzech liter K. K. O. pionowo rozmieszczonych.

Fotografię tej latarni jak również wspomnianej skarbony oszczędnościowej zamieszczamy w niniejszym n-rze „Oszczędności".

Konkurs publicystyczny na pracę z dziedziny oszczędności.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Oszczędności Komunalna Kasa Oszczędności m. Warszawy ogłosiła konkurs prasowy na najlepszy artykuł na temat „Zagadnienie oszczędności w chwili bieżącej oraz rola komunalnych kas oszczędności w rozwoju gospodarczym Polski".

Do konkursu dopuszczone będą tylko artykuły o wymiarze 200 — 300 wierszy jednoszpaltowych, drukowane w warszawskiej prasie codziennej lub periodycznej w czasie od 1 listopada do 15 grudnia 1936 r. Za najlepsze artykuły zostaną przyznane nagrody: 1-sza 500 zł, 2-ga — dwie po 300 zł, 3-cia — dziewięć po 100 zł, razem nagrody wynoszą—2000 zł.

Prace mają być nadsyłane do 18-go grudnia rb. pod adresem: Komunalnej Kasy Oszczędności m. Warszawy. Prace nagrodzone stają się własnością K. K. O. m. Warszawy.

W skład sądu konkursowego wchodzą pp. Feliks Mrozowski — prezes Związku Wydawców, Wacław Jastrzębowski — red. „Gazety Polskiej", Marian Grzegorczyk — red. „Gońca Warszawskiego", Józef Rożkowski — dyr. Zw. K.K.O. w Warszawie, Bolesław Obszyński — red. czasopisma „Oszczędność", Antoni Bida — kierownik referatu prasowego zarządu miejskiego i Edmund Zacharzewski — p. o. dyrektora K. K. O. m. Warszawy. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpi 20 stycznia 1937 roku.

Falsyfikaty banknotów 50-złotowych.

Prasa doniosła o pojawieniu się fałszywych banknotów 50-złotowych. Falsyfikaty są wykonane udatnie i są trudne do rozpoznania na pierwszy rzut oka.

Najbardziej charakterystyczną cechą falsyfikatów jest długość rysunku na obydwu stronach, wynosząca około 131 mm, podczas gdy na oryginalnych banknotach wynosi ona tylko 127 mm. Różnica ta na falsyfikatach została wyrównana zwężeniem białego paska ze znakiem wodnym, stąd ogólna długość falsyfikatu i oryginału jest jednakowa.

Fałszywe banknoty wykonane są na papierze zwyczajnym miękkim z siatką wytłaczaną mechanicznie, imitującą ryps, podczas gdy papier banknotów autentycznych jest rypsowany, dość sztywny.

Wszystkie rysunki na obu stronach są mniej wyraźne niż na oryginale, szczególnie mniej ostro odbite zostały ornamenty na seledynowych ramkach. Podobnie napisy wykonane są blado i odcinają się od tła mniej intensywnie, zwłaszcza na odwrotnej stronie falsyfikatu. Numeracja falsyfikatów wykonana jest farbą jaśniejszą — rozstawienie cyfr nierównomierne. W jaśniejszym też kolorze niż na oryginale wykonane są podpisy na przedniej stronie falsyfikatu.

Poprawa gospodarcza Polski.

Ostatnie sprawozdanie Instytutu Badania Koniunktur i Cen o sytuacji gospodarczej Polski przynosi po raz pierwszy wyraźnie zarysowane oznaki poprawy. Wprawdzie jako główne czynniki bezpośrednie poprawy koniuktury sprawozdanie podkreśla: 1) inwestycje czynione w obawie dewaluacji, 2) reglamentację dewizową i zawieszenie transferu, 3) zwyżkę cen produktów przywozowych wskutek małej elastyczności przywozu — a więc czynniki dość nietrwałe. Mimo to jest uzasadniona nadzieja, że wyraźne oznaki poprawy u nas, scharmonizowane z niewątpliwą poprawą koniunktury za granicą, nie będą przemijające, zwłaszcza jeśli dołączy się do tego odpowiednia polityka gospodarcza.

Oto sprawozdanie Instytutu odnośnie do stosunków polskich:

Ożywienie obrotów odbywało się również w Polsce, zresztą bez ściślejszego związku z sytuacją międzynarodową, a w oparciu raczej o rynek wewnętrzny. Zachodzące na tym rynku procesy nie tylko pozwoliły utrzymać produkcję przemysłową na poziomie z poprzedniego kwartału, ale nawet zwiększyć jeszcze dalej jej rozmiary.

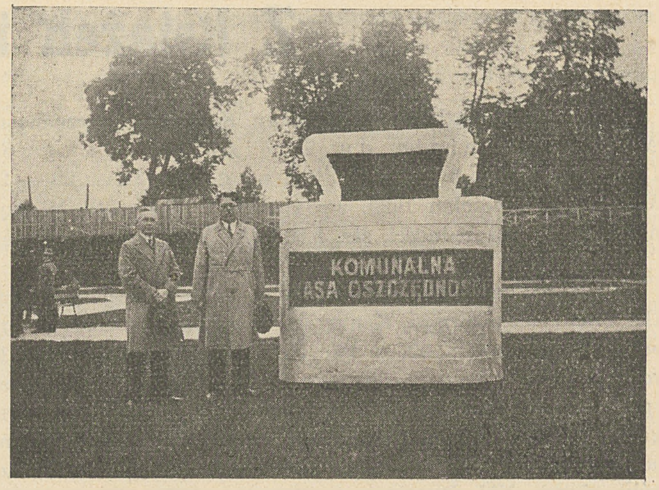
Jednym z czynników, który spowodował ożywienie obrotów i produkcji w poprzednim kwartale, było dokonywanie inwestycji oraz powiększanie zapasów w obawie dewaluacji.

Ruch budowlany, inwestycyjny oraz powiększanie zapasów zastępowały tezauryzację już w poprzednim okresie, ale rozwinęły się na większą skalę dopiero obecnie, po wprowadzeniu reglamentacji dewizowej. Oparte na tym czynniku ożywienie musiałoby się jednak rychło zakończyć. Istotnie, w ciągu ubiegłego kwartału obawy dewaluacji jeszcze działały, ale stopniowo zanikały. Wprawdzie powstały one przejściowo na nowo w październiku w związku z dewaluacjami we Francji i innych krajach, ale mogło to działać znów krótki czas. Czynnik ten umożliwiał więc co najwyżej utrzymywanie produkcji w dotychczasowych rozmiarach, nie stwarzał jednak dalszych bodźców do jej powiększania. Obok powyższego czynnika natomiast w coraz większej skali zaczął działać inny moment — inwestycje publiczne. Inwestycje te rozpoczęte już na wiosnę rozwinęły się głównie w ostatnim kwartale. Stwarzając dodatkowe zapotrzebowanie na materiały i wprowadzając na rynek dodatkową siłę nabywczą, były one podstawą dalszego wzrostu produkcji. Oczywiście, osiągnięcie tego dodatkowego skutku robót publicznych było możliwe tylko dlatego, że ich finansowanie nie zmniejszało istniejącej siły nabywczej ani przez wzrost obciążenia podatkowego, ani przez restrykcje kredytowe. Spełnienie tego warunku nie łączyło się ze zwiększeniem ogólnego stanu kredytów banku emisyjnego, gdyż równocześnie, dzięki polepszeniu płynności rynku pieniężnego, odbywało się zwiększone spłacanie kredytów. Przyczyniło się do tego w dużej mierze wprowadzenie reglamentacji dewizowej i zawieszenie transferu długów zagranicznych, co zatrzymywało w obrotach krajowych sumy, które poprzednio były z niego usuwane na spłatę zagranicy długów i procentów lub na cele tezauryzacyjne.

Wreszcie czynnikiem sprzyjającym wzrostowi produkcji był — związany zresztą z poprzednimi czynnikami — ruch cen i płac. Normalnym objawem zwyżkowej fali koniuktury jest wzrost cen, spowodowany w zasadzie wzrostem produkcji, dzięki któremu stopniowo wchodzą na rynek drożej produkujące zakłady i części zakładów. Z drugiej strony wzrost cen przyczynia się do dalszego wzrostu wytwórczości, jako pobudka do powiększania zapasów i produkcji. Specjalne warunki, w jakich zaczęła się poprawa koniuktury w Polsce, spowodowały anormalne pod tym względem stosunki: przez pewien czas płace i ceny obniżały się, co zresztą — niezależnie od innych skutków (np. co do konkurencyjności w stosunkach międzynarodowych) — musiało hamować postępy koniunkturalne. Na dłuższą metę stan ten utrzymać się nie mógł i właśnie ostatnio zmiana w tym zakresie wystąpiła wyraźniej. Ruch płac i cen stał się powszechnie zwyżkowy, stwarzając dodatkową zachętę do zwiększania zakupów, zwłaszcza ze strony handlu.

Czynnikami wzmacniającymi tę naturalną tendencję były zwyżka cen na rynkach światowych, a zwłaszcza cen niektórych artykułów przywożonych i wyrobów z nich (artykułów kolonialnych, wyrobów włókienniczych, zwłaszcza przędzy) — zwyżki spowodowane małą elastycznością importu wobec reglamentacji dewizowej. W rezultacie wskaźnik cen hurtowych podniósł się w ciągu kwartału z 53,9 do 54,6, przy czym zwyżka objęła — po raz pierwszy od czasu kryzysu — także gotowe wyroby przemysłowe.

W tych warunkach wzrost produkcji przemysłowej poczynił poważne postępy. Wskaźnik produkcji podniósł się z 71,3 w drugim kwartale do 73,2 w trzecim: zachowując przy tym tendencję zwyżkową w ciągu kwartału, w ostatnim miesiącu kwartału tj. we wrześniu wskaźnik osiągnął już poziom 74,7. Wzrost jest szczególnie silny w dziedzienie produkcji dóbr wytwórczych, znacznie słabszy w dziedzinie dóbr spożycia. W obecnym stanie rzeczy produkcja przekroczyła już prawie o 40 proc. poziom r. 1932, jednak daleka jest jeszcze od powetowania całej straty kryzysowej; obecnie zbliża się do poziomu z końca r. 1930.

Propaganda K. K. O. na „Jarmarku Poleskim".

W tym stadium jest również ruch inwestycyjny. Wzrost jego odbywa się pod wpływem przedstawionych wyżej czynników we wszystkich działach: w budownictwie, w inwestycjach aparatu wytwórczego oraz w inwestycjach publicznych. Budownictwo, którego postępy rozpoczęły się najwcześniej, osiągnęło przeciętny poziom 1930 r. Inwestycje przemysłowe są jeszcze mniejsze niż w r. 1930, ale ostatnio ta właśnie dziedzina wykazuje wzrost najintensywniejszy. Ogólny wskaźnik działalności inwestycyjnej podniósł się w ostatnim kwartale z 54,4 do 57,4.

Jeśli również produkcja dóbr spożycia jest zbliżona do poziomu z końca 1930 r., nie oznacza to, że i konsumcja jest na poziomie z tego okresu. Wówczas bowiem, przy zniżkowej tendencji koniunktury, odbywało się intensywne likwidowanie zapasów; konsumcja była zatem większa od produkcji tych towarów. Obecnie sytuacja jest odwrotna, konsumcja co najwyżej odpowiada produkcji. Przy tej samej więc produkcji dóbr spożycia, konsumcja jest obecnie mniejsza niż w owym czasie. Rzeczywiście wskaźniki spożycia pozostają dotychczas niższe niż w r. 1931. Wzrost spożycia postępuje stopniowo naprzód, ale opóźnianie się jego za produkcją powoduje, że osiągnięty został dopiero poziom pierwszej połowy r. 1932 w zakresie spożycia ludności miejskiej, oraz drugiej połowy tego roku w zakresie konsumcji wiejskiej. Wobec wzrostu ludności, jaki nastąpił w międzyczasie, znacznie mniejsze niż w okresie dobrej koniunktury jest spożycie na głowę.

Spożycie wiejskie pozostawało pod wpływem polepszonej relacji cen, kształtującej się pod działaniem zwiększonych sum dochodów ludności miejskiej. Zwyżka cen objęła przede wszystkim zboża, w związku z cenami na rynkach światowych.

Jak wynika z powyższego przeglądu sytuacji, poprawa w ostatnich miesiącach odbywała się pod bezpośrednim lub pośrednim wpływem reglamentacji dewizowej. Wpłynęła ona decydująco na szybkość obiegu i poprawiła zasadniczo sytuację rezerw Banku Polskiego, których widoczny wzrost wyniósł w ciągu kwartału 12 milionów złotych. W tym stanie rzeczy dewaluacje w krajach „bloku złotego" nie miały już istotnego wpływu na gospodarkę polską.

Z książek i wydawnictw

Księga pamiątkowa III Międzyn. Kongresu Oszczędności. Actes officiels du Troisième Congrès International de l'Epargne (Paris 20 — 25 Mai 1935). Mediolan 1935, wydawnictwo „Instytutu Międzynarodowego Oszczędności, str. 1.300 (30 fotografii w tekście).

Omawiana księga stanowi zbiór materiałów dotyczących III Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego, który odbył się w maju r. ub. w Paryżu. Treść jej ujęta jest w 10 rozdziałów. Pierwszych dziewięc poświęconych jest głównie sprawom organizacyjnym, a mianowicie: I. Organizacja Kongresu, II. Tematy i regulamin, III. Kronika, IV. Lista imienna uczestników i gości, V. Prace i zebrania komisyjne, VI. Protokóły obrad, VII. Rezolucje i zalecenia, VIII. Uroczystości, IX. Wystawa i filmy propagandowe. Dowiadujemy się z nich m. i., że w Kongresie wzięło udział przeszło tysiąc delegatów z 30 krajów, reprezentujących kilka tysięcy instytucji oszczędnościowych. Najliczniej wystąpiła oczywiście delegacja kas francuskich (370 osób), następnie włoska; delegacje polska, czechosłowacka i hiszpańska liczyły od 80 do 100 osób.

Istotną wartość Księgi posiada jednak rozdział ostatni, zawierający na 981 stronach pełne teksty 55 referatów. Referaty, jak wiemy, poświęcone były pięciu tematom, przy czym każda grupa referatów „narodowych", tj. omawiających zagadnienie na tle stosunków w danym kraju, zamyka się referatem „generalnym", zawierającym syntezę i tezy będące przedmiotem dyskusji. Wśród tematów na specjalną uwagę zasługują: pierwszy — o kryzysach i trzeci o polityce procentowej.

Pierwszy temat poświęcony zagadnieniu wpływu kryzysów na kasy oszczędności rozwinięty jest w dziewięciu referatach (str. 673 — 895); wśród nich znajduje się referat polski p. Dyr. Słomskiego. Ponieważ kasy oszczędności są w większości krajów instytucjami stosunkowo młodymi, przeto czasokres, dla jakiego można było zebrać materiały kas dotyczące, jest stosunkowo nie długi; zaledwie dla kilku krajów można było zbadać wpływ kryzysów na kasy na przestrzeni stulecia (1830 — 1930). W okresie tym stwierdzono 12 występujących wyraźnie i dość powszechnie kryzysów. Wnioski, jakie wyciągnięto, są b. charakterystyczne. Okazuje się mianowicie, że kryzysy par excellence ekonomicznie nie mają większego wpływu na kasy, chyba że współdziałają czynniki monetarne i polityczne.

Jeżeli chodzi o operacje bierne kas, stwierdzono jedynie zahamowanie tempa przyrostu wkładów wzgl. krótkotrwały ich odpływ. Kapitały zwolnione z produkcji i obrotów przypływają do kas oszczędności, przyciągnięte tu gwarancją pewności i rentowności; w rezultacie w dalszych stadiach kryzysu mamy zjawisko wzrostu wkładów. Poza tym w dobie depresji gospodarczej, o ile poziom kosztów utrzymania wydatnie się obniży, znajdą się w każdym społeczeństwie pewne warstwy ludności, których dochody zmniejszyły się w stopniu słabszym, stwarzając możliwości oszczędzania. Dotyczy to głównie „świata pracy", drobnych kapitalistów itp., a więc osób stanowiących normalnie główną klientelę kas oszczędności. Dlatego też kasy, które mają wielką masę drobnych wkładów, są najodporniejsze na kryzys.

Wpływ kryzysu na operacje czynne kas jest o wiele silniejszy. Długotrwały kryzys powoduje zamrożenie kredytów, straty na papierach wartościowych, zanik akcji kredytowej i rentowności. Ujawniło się to szczególnie podczas ostatniego kryzysu gospodarczego.

Zaburzenia i niebezpieczeństwa grożą natomiast zawsze kasom oszczędności ze strony wypadków politycznych i wstrząsów walutowych. Panika, która powstaje na rynku pieniężnym, przerzuca się szybko i na kasy oszczędności, które w braku natychmiastowej pomocy od banku emisyjnego lub państwa, muszą uciekać się do ograniczenia lub nawet wstrzymania wypłat. Ostatnio zaś ingerencja państwa w postaci ustawodawstwa oddłużeniowego sytuację kas pogarsza.

Temat drugi o gwarancji kredytów hipotecznych (str. 673 — 895) dotyczył zmian wywołanych warunkami gospodarczymi i ustawodawstwem kryzysowym w dziedzinie kredytu hipotecznego, który jest szeroko uprawiany przez kasy na zachodzie Europy. Poza spadkiem wartości nieruchomości ujemnie działają przywileje hipoteczne skarbu państwa i różnych osób i korporacji prawno-publicznych; dużo do życzenia przedstawia również w niektórych państwach kwestia ujawniania obciążających nieruchomość zobowiązań. Jako środki zmierzające do przywrócenia przedwojennej wartości zabezpieczeniom hipotecznym uchwalono szereg zasad i postulatów, o których Czytelnicy wiedzą z „Oszczędności" (nr 11—12 z r. 1935, str. 165).

Na temat trzeci — polityki procentowej kas oszczędności wypowiedziało się 10 referentów (str. 901 — 1040). Mniej lub więcej samodzielna polityka procentowa przejawiać się może tylko w kasach, w których nadzór państwowy nie obejmuje reglamentacji stopy procentowej, przeważnie zatem w kasach samorządowych. I tu zresztą polityka ta zależy od sposobu lokowania funduszów kas. Najprościej przedstawia się ona tam, gdzie kasy nie prowadzą bezpośredniej działalności kredytowej, lecz lokują zebrane pieniądze w papierach publicznych; rentowność papierów wówczas decyduje przeważnie o wysokości oprocentowania wkładów. Tam, gdzie kasy udzielają kredytów bezpośrednich (kasy „typu niemieckiego"), polityka stopy procentowej zbliżona jest do polityki w bankach i zależy w dużej mierze od stopy dyskontowej. W obu wypadkach istnieje współzależność między stopą bierną i czynną. Stopa czynna — jak głosi rezolucja — winna być na tyle wysoka, aby pozwoliła kasom na dostateczne oprocentowanie wkładów, przy zachowaniu podstawowych zasad polityki kredytowej kas, jakimi są: pewność lokat, ich płynność i użyteczność z punktu widzenia interesu ogólnego. Różnica zaś między obu stopami winna być taka, aby pozwoliła kasom na pokrycie ich kosztów operacyjnych, utworzenie funduszów rezerwowych i wspierania celów użyteczności publicznej.

Ciekawe, że większość referentów nie negując wpływu stopy procentowej na oszczędność decydujący wpływ przyznaje raczej pewności wkładu, która dla drobnego wkładcy jest sprawą zasadniczą. I druga rzecz ciekawa: większość referentów i sam Kongres wypowiedzieli się przeciw reglamentacji stopy procentowej przez państwo.

Temat czwarty o związku między oszczędnością a ubezpieczeniem na życie (str. 1045 — 1130) zarówno refe-

rent, generalny, którym był p. Prezes Dr Gruber, jak i uczestnicy Kongresu w dyskusji uznali za przedwczesny jeszcze dla wyciągnięcia praktycznych wniosków. W każdym razie wszyscy referenci podkreślili ścisły związek zachodzący między oby tymi formami przezorności. W referatach zaznaczyły się dwa kierunki: współpracy kas oszczędności z instytucjami ubezpieczeniowymi na życie i prowadzenia przez same kasy tego działu ubezpieczeń. Sprawę odłożono do następnego Kongresu.

Wreszcie temat ostatni o oszczędności szkolnej skupił na sobie uwagę 13 referentów (wśród których znalazł się również referat polski p. Dyr. Tułacza) i dał możność do wszechstronnego oświetlenia tego zagadnienia (str. 1137 — 1281). W praktycznych wnioskach specjalną uwagę zwrócono na wprowadzenie nauki oszczędności w szkołach i współdziałanie na tym polu z nauczycielstwem i władzami szkolnymi.

Tak w głównych zarysach przedstawia się treść Księgi pamiątkowej z Kongresu. Aczkolwiek omawiane prace posiadają charakter referatów i poruszanym zagadnieniom z konieczności brak należytej syntezy, nie mniej jednak wielka obfitość nagromadzonego materiału z „pierwszej — niejako — ręki“ oraz wielostronność oświetlenia referowanych zagadnień, ujętych w kilka wyraźnie zarysowanych i stanowiących zamkniętą w sobie całość tematów — składają się na całość wysoce wartościową dla każdego, kto interesuje się ruchem oszczędnościowym. Jesteśmy bowiem zdania, że zapoznanie się z żywotnymi zagadnieniami kas oszczędności w płaszczyźnie międzynarodowej nie jest żadnym „luksusem“, lecz wymogiem gruntownej znajomości zagadnień, z którymi w praktyce codziennej się stykamy.

B. Obszyński.

STATYSTYKA

(Uwagi ogólne).

Z powodu częściowej zmiany metody opracowania statystyki wkładów dane publikowane począwszy od zeszytu 12 „Wiadomości Statystycznych“ (w „Oszczędności“ od nr 13, str. 173) odbiegają w pewnej mierze od danych publikowanych poprzednio.

Przy korzystaniu ze „Statystyki wkładów w instytucjach kredytowych“ należy w szczególności zwrócić uwagę na to, że z sum wkładów w poszczególnych instytucjach nie potrącono wkładów jednych instytucji w drugich. Dokładne i konsekwentne przeprowadzenie takich potrąceń napotyka na daleko idące trudności zarówno metodologiczne jak i techniczne. Nie należy więc zapominać, że zarówno niektóre sumy częściowe jak i sumy ogólne składają się z kwot liczonych nieraz kilkakrotnie.

Dane podane w tablicach pochodzą w większości wypadków z bilansów i zasadniczo treść ich w stosunku do odpowiednich pozycji bilansowych nie nastręcza żadnych wątpliwości. Odchylneia od tej zasady i ewentualne wątpliwości wyjaśniają poniższe uwagi:

1. Statystyką wkładów nie objęto funduszów administrowanych i lokat skarbowych.

2. Wkłady na książeczki oszczędnościowe, wkładkowe i asygnaty kasowe odpowiadają z reguły ściśle sumom, które pod tymi nazwami figurują w odnośnych bilansach. Wkłady na książeczki oszczędnościowe B. G. K. odpowiadają sumie podanej pod tą nazwą w zestawieniu głównych pozycji bilansowych B. G. K. (zał. do bilansu brutto lub objaśnienia do bilansu rocznego). Sumę tę należy odjąć od kwoty wkładów a vista w bilansie B. G. K., by otrzymać pozycję wkładów a vista w tablicy.

3. Wkłady a vista w P. B. R. odpowiadają pozycji bilansowej rachunków czekowych.

4. Wkłady w rachunku bieżącym banków komunalnych obejmują również salda kredytowe rachunków K. K. O. Loro. Odnośne informacje czerpane są ze specjalnych wykazów, otrzymywanych w załączeniu do bilansów przez G. U. S. Nie zalicza się do wkładów funduszów administrowanych przez Polski Bank Komunalny, figurujących w bilansie jako wkłady specjalne. Informacje dotyczące wkładów terminowych w Komunalnym Banku Kredytowym czerpie się z wyżej cytowanych wykazów, albowiem odnośne pozycje bilansowe obejmują także fundusze administrowane i lokaty skarbowe. Wszelkie dane dotyczące Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego bierze się wprost z wykazów ze względu na specjalny układ bilansu tego banku.

5. Dane dotyczące banków prywatnych i większych domów bankowych otrzymuje się wprost przez wyeliminowanie z odpowiednich pozycji bilansów łącznych banków prywatnych oddziałów banków zagranicznych. Te ostatnie mieszczą się jako odrębna kolumna w tablicy bilansów łącznych banków prywatnych.

6. Wkłady na książeczki oszczędnościowe w P. K. O. obejmują także tzw. sumy z III waloryzacji (w złotych w złocie).

7. Dane dotyczące wkładów w K. K. O. pochodzą ze statystyki wkładów w kasach oszczędności w opracowaniu G. U. S.

8. Informacje o gminnych kasach pożyczkowo - oszczędnościowych pochodzą z roczników gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych (wydawnictwo P. B. R.).

9. Informacje o spółdzielniach kredytowych dotyczą tylko spółdzielni związkowych i za okres 1928 — 1933 pochodzą z referatu statystycznego Rady Spółdzielczej przy G. U. S., od r. 1934 z biuletynów Rady Spółdzielczej. Wkłady obejmują obok oszczędnościowych także salda kredytowe rachunków bieżących.

10. Dane za okres 1928 — 1933 zostały opracowane niejednokrotnie na podstawie dodatkowych informacji lub w drodze uzupełniającej korespondencji z odnośnymi instytucjami. Stąd uwagi niniejsze w odniesieniu do powyższego okresu dają jedynie ogólną orientację.

(Uwagi zaczerpnięte z zeszytu 12 „Wiadomości Statystycznych“ str. 243).

Wkłady w instytucjach kredytowych i oszczędnościowych

Miliony złotych. 31.XII 1930 — 1395, 31.III, 30.VI 1936

Instytucje Rodzaje wkładów	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936 31.III	1936 30.VI
Ogółem	**3 035,7**	**2 651,6**	**2 690,7**	**2 720,3**	**2 984,9**	**3 007,6**[e]	**2 938,1**[e]	**2 898,6**[e]
Bank Polski	**189,1**	**196,1**	**208,6**	**239,4**	**216,6**	**187,5**	**134,0**	**143,8**
Rachunki żyrowe	189,1	196,1	208,6	239,4	216,6	187,5	134,0	143,8
w tym kas państwowych	26,6	5,6	12,2	14,9	29,0	1,2	1,1	1,4
Bank Gospodarstwa Krajowego . .	**220,5**	**232,8**	**255,9**	**223,5**	**300,2**	**275,2**	**259,0**	**258,7**
Wkłady terminowe	103,7	98,0	97,2	67,1	91,6	83,9	85,6	81,7
„ à vista	81,8	88,4	105,7	101,4	145,1	133,0	115,4	124,7
„ na książ. oszcz.	35,0	46,4	53,0	55,0	63,5	58,3	58,0	52,3
Państwowy Bank Rolny	**67,5**	**60,1**	**60,2**	**95,0**	**109,6**	**107,6**	**102,3**	**115,1**
Wkłady terminowe	29,6	32,4	32,5	58,5	64,5	59,4	65,1	66,4
„ à vista	37,1	26,4	26,4	34,7	42,6	45,5	34,3	46,0
„ na książ. oszcz.	0,8	1,3	1,3	1,8	2,5	2,7	2,9	2,7
Banki komunalne[a]	**35,7**	**29,4**	**30,6**	**31,5**	**40,1**	**38,9**	**39,7**	**37,8**
Wkłady terminowe	17,8	13,7	11,4	12,4	16,5	15,7	16,6	16,2
„ à vista	7,0	7,7	9,3	9,8	8,2	10,0	8,6	7,8
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	—	0,1	0,3	0,3	0,6	1,1	2,0	2,6
Salda kredytowe rach. bieżących . .	10,9	7,9	9,6	9,0	14,8	12,1	12,5	11,2
Banki prywatne i większe domy bankowe[b]	**1 019,2**	**608,9**	**511,8**	**446,2**	**454,5**	**460,3**	**455,6**	**452,8**
Wkłady terminowe	381,3	214,5	182,0	124,9	126,3	114,1	114,6	102,6
„ à vista	221,3	144,4	121,0	119,8	127,3	127,1	126,4	128,3
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	173,9	81,6	75,8	67,4	81,0	94,2	96,1	89,0
Salda kredytowe rach. bieżących . .	242,7	168,4	133,0	134,1	119,9	124,9	118,5	132,9
Oddziały banków zagranicznych .	**72,5**	**55,3**	**52,1**	**54,2**	**47,8**	**46,7**	**48,0**	**54,6**
Wkłady terminowe	23,8	8,4	8,9	6,6	9,8	10,5	11,7	10,7
„ à vista	13,5	11,6	12,4	7,8	11,3	12,0	11,8	11,0
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	6,9	3,9	—	—	—	—	—	—
Salda kredytowe rach. bieżących . .	28,3	31,4	30,8	39,8	26,7	24,2	24,5	32,9
Bank P. K. O.	—	**2,3**	**3,4**	**8,5**	**20,8**	**36,8**	**38,9**	**35,5**
Wkłady terminowe	—	0,3	0,6	1,0	2,9	3,1	3,5	2,8
„ à vista	—	—	—	5,9	13,6	31,4	31,6	28,7
„ na książ. oszcz.	—	1,8	2,6	—	—	—	—	—
Salda kredytowe rach. bieżących . .	—	0,2	0,2	1,6	4,3	2,3	3,8	4,0
Pocztowa Kasa Oszczędności . . .	**431,3**	**509,9**	**622,8**	**713,5**	**858,1**	**881,7**	**861,0**	**825,2**
Wkłady na książ. oszcz.	253,7	332,2	444,8	506,5	624,4	679,3	689,1	645,2
„ czekowe	177,6	177,7	178,0	207,0	233,7	202,4	171,9	180,0
Komunalne Kasy Oszczędności[c] . .	**582,3**	**603,0**	**627,9**	**614,6**	**664,6**	**711,3**	**736,6**	**715,6**
Wkłady na książ. oszcz.	535,2	558,5	582,5	570,6	612,1	651,3	668,8	645,2
„ na rach. bież. czek. i żyrow.	47,1	44,5	45,4	44,0	52,5	60,0	67,8	70,4
Gminne kasy pożycz.-oszczęd. . .	**6,0**	**7,3**	**7,5**	**7,5**	**7,6**	.	.	.
Spółdzielnie kredytowe[d]	**406,1**	**342,2**	**306,5**	**282,5**	**259,8**	**255,2**	**256,2**	**253,5**
Centralna Kasa Spółek Rolniczych .	**5,5**	**4,3**	**3,4**	**3,9**	**5,2**	**6,4**	**6,8**	**6,0**
Wkłady na książ. oszcz. i asyg. kasowe	1,1	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	1,3
Salda kredytowe rach. bieżących . .	4,4	3,5	2,5	2,1	2,5	2,2	2,3	1,7
Lokaty kas Stefczyka	—	—	—	0,9	1,7	3,1	3,4	3,0

a Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy, w okresie 1928 — 1932 także Pomorska Krajowa Kasa Pożyczkowa, przekształcona następnie na Wojewódzką Kasę Oszczędności. *b* Prywatne banki akcyjne (krajowe), banki towarzystw kredytowych i domy bankowe objęte bilansem rocznym Min. Skarbu. *c* Łącznie z dwiema niekomunalnymi. *d* Należące do związków rewizyjnych. Od r. 1934 dane Rady Spółdzielczej. *e* Bez gminnych kas pożycz.-oszczędn. *f* Z potrąceniem redyskonta.

Uwaga: Szczegółowe objaśnienia do powyższej tablicy znajdują się w zesz. 12 Wiadomości Statystycznych z r. 1936 strona 243.

NADESŁANE

„Samorząd Miejski" (dwutygodnik) zeszyt 21 przynosi artykuły: M. Porowski — Zagadnienie regionu stołecznego; Prof. Dr. T. Hilarowicz — Zagadnienie ustroju miasta stołecznego Warszawy; W. Gajewski — Inwestowanie; St. Rudziński — Doręczanie pism urzędowych przez gminy. Ponadto działy: Ze Związku Miast, Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych itp., Kronika, Poradnik, Bibliografia, Bibliografia miast polskich.

„Polityka Gospodarcza" (dwutygodnik) nr 26 zawiera w dziale artykułów: Al. Heiman-Jarecki — Przeciwko przywilejom inwestycyjnym; Refleksje walutowe; Cassel o wałucie złotej; St. Gl. — Bilans czterolatki rolniczej w Niemczech; Reforma ubezpieczeń społecznych. Poza tym znajdujemy ciekawe działy: Przerosty etatyzmu, Varia, Ze świata gospodarczego.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ZDOŁBUNOWSKIEGO W ZDOŁBUNOWIE.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		7.089,39	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		20.667,67	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		970,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			28.727,06
2. Kupony			94,98
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		26.616,20	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		4.296,25	30.912,45
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			440,00
7. Weksle zdyskontowane (244 kont)			46.482,50
8. Pożyczki wekslowe (145 kont)			145.795,32
9. Weksle protestowane *):			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (302 k.)		26.862,35	
b) pochodzące z innych kredytów			26.862,35
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi* (...... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont)			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędn. (20 kont)		1.057,48	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			1.057,48
12. Pożyczki na skrypty dłużne (2 kont)			7.137,00
13. Pożyczki hipoteczne (4 kont)			3.905,05
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akcept. (457 kont)			420 800,28
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			92.646,58
17. Ruchomości			10.318,77
18. Różne			79.919,11
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			6.961,07
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			260.961,72
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.163.021,72
21. Depozyty			444.952,50
22. Udzielono gwarancje			
23. Inkaso			33.257,94
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			116.940,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Razem			595.150,44
Ogółem			1.758 172,16

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			46.000,00
2. Fundusz zasobowy			770,51
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			1.958,14
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (4 kont)		23.704,36	
b) terminowe			23.704,36
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (881 kont)		35 662,32	
b) terminowe do 3-ch mies. (25 kont)		23 182,32	
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe (681 kont)		11.454,39	70.299,03
8. Rachunki bież.* (czek, przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (15 kont)		25.290,99	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (72 kont)		33.658,30	58.949,29
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			4.164,90
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		25.553,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		14.500,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			40.053,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			116 940,00
13. Zastaw papierów wartościowych			12.657,00
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		560.048,32	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		154.851,02	714.899,34
15. Banki i K. K. O. Loro			53.589,75
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			11 569,52
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			7.206,55
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		260,33	260,33
Razem			1.163.021 72
22. Różni za depozyty			444.952,50
23. Zobowiązania z tytułu udzielon. gwar.			
24. Różni za inkaso			33.257,94
25. Bank Akceptacyjny			116.940,00
26. Fundusz Emerytalny			
Razem			595.150,44
Ogółem			1.758.172,16

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	15.817,48	
b) od rachunków bieżących	2.158,34	
c) od redyskonta weksli	11.831,35	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	31.449,09	
e) różne inne	2.339,10	63.595,36
2. Prowizje wypłacone		772,14
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	19.177,94	
b) świadczenia socjalne	2.328,65	
c) wydatki rzeczowe	12.703,62	34.210,21
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości	979,07	
b) ruchomości	1.585,49	2.564,56
6. Odpisy na dłużnikach		9.046,70
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		451,75
9. Różne		853,88
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		260,33
Razem		111.754,93

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	32.345,99	
b) od rachunków bieżących	7,11	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	330,80	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	604,02	
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych.	10 409 41	
f) od papierów wartościowych	935,59	
g) od K. K. O. i Banków	48,84	
h) różne: pomoc Skarbu Państwa od zawart. układów konwersyjnych . 8.624,29		
P. B. R. bonifikaty . 3.631,52	12.256,81	56.938,57
2. Prowizje pobrane		9.729 36
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		94,90
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		42.820,41
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody . 367,75 Umorzone składki członkowskie na rzecz Związku K. K. O. za 1934 r. oraz %% zwłoki . 1.803,94		2.171,69
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat		
10. Strata		
Razem		111.754,93

Buchalter (—) W. Tyszkiewicz
Dyrekcja Kasy: Dyrektor (—) St. Jankowski
Członkowie:
(—) B. Naumowicz
(—) A. Demczuk

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący (—) M. Borowski
Członkowie:
(—) P. Rzewuski
(—) A. Ciałowicz

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU GRODZIEŃSKIEGO W GRODNIE.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji . . .			
a) gotowizna		32.149,20	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		32.443,08	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.668,22	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			66.260,50
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		41.966.50	
c) listy zastawne i obligacje . . .		10.226.40	
d) obligacje związków komunalnych .		10.836,98	
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		6.448,00	69.477,88
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (92 kont) . .		223.540,02	
8. Pożyczki wekslowe (1303 kont) . .		418.403,52	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzce z dysk. i poż. wekslowych (362 kont)		170.824,61	
b) pochodz. z innych kredytów (3 kont)		24.382,01	837.150,16
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezpieczone innemi wartościami .			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności			
b) innych wartości (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont) .		171.000,00	171.000,00
13. Pożyczki hipoteczne (35 kont) . .		138.315,00	138.315,00
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akc. (57 kont)		223.929,43	223.929,43
15. Odsetki zaległe		28.152,12	28.152,12
16. Nieruchomości		23 000,00	23.000,00
17. Ruchomości		16.759,49	16.759,49
18. Różne		12.583,28	12.583,28
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			1 586.627,86
21. Depozyty		281.919,30	281.919,30
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso		142.818,58	142.818,58
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .		237.423,00	237.423,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem . .			2.248 788,74

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		150.000,00	150.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy		13.333.42	13.333,42
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .		920,00	920,00
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (14 kont) . . .		80.050,72	
b) terminowe (3 kont)		108.182 88	188.233,60
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych . . .			
a) bezterminowe (670 kont) . . .		383.572,19	
b) terminowe do 3 miesięcy (25 kont) .		69.541,40	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (94 kont)		156.788.99	609.902,58
8. Rachunki bieżące:			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publ. (8 kont) . . .		32.585,30	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (142 kont)		110.896.87	143.482,17
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowizania inkasowe		1.117,50	1.117,50
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		143.775,60	
b) w Bankach państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych .			143.775,80
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			198.369,00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		105.169,53	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			105.169,53
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		3 955,60	3.955,60
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)		26.649,05	26.649,05
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.719,61	1.719 61
Razem . .			1.586.627,86
22. Różni za depozyty		281.919,30	281.919,30
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso		142.818 58	142 818,58
25. Bank Akceptacyjny		237.423,00	237.423,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			2.248.788.74

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:	33.970.89	
a) od wkładów oszczędnościowych . .	2.957,58	
b) od rachunków bieżących . . .	10.449,94	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	8 941,44	
e) różne inne	1.293,52	57.613,37
2. Prowizje wypłacone	694,59	694,59
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	51.022,22	
b) świadczenia socjalne	4.182,10	
c) wydatki rzeczowe	22.100,22	77.304,54
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .	90,37	90,37
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości	460,00	
b) ruchomości	2.488,28	2.948,28
6. Odpisy na dłużnikach	48.574,47	48.574,47
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
9. Różne	490,20	490,20
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego 1)	4,00	4,00
11. Nadwyżka	1.719,61	1.719.61
Razem . .		189.439,43

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	83.233,22	
b) od rachunków bieżących . . .	10.455,08	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	43,50	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .	7.877 98	
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych	5.924,65	
f) od papierów wartościowych . . .	4.139,06	
g) od K. K. O. i Banków	58,42	
h) różne inne	5.174.73	116.906,64
2. Prowizje pobrane	21.238.65	21.238,65
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych	3.144,45	3.144,45
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.	4,00	4,00
5. Dochód netto z nieruchomości . . .	1.500,00	1.500,00
6. Odzyskane straty	46.393,78	46 393,78
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody	251,91	251,91
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		189 439,43

1) W wysokości poz. 4 strony zysków.

Komisja Rewizyjna:
(—) Drabb Emilian
(—) Chróścicki
(—) Zdrojewski Konstanty

Buchalter (—) Sielicki Edward
Dyrekcja:
(—) Rejowski Stanisław
(—) Sielicki Edward

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LUBELSKIEGO W LUBLINIE.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna. $ 119 = 714 zł		29.012,52	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		3.132,51	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		29.656.54	61.801,57
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		137.281,50	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . .		26.579,50	163.861,00
5. Banki i K. K. O. Loro . . .			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (9 kont) . .			15.922 00
8. Pożyczki wekslowe (2065 weksli) . .			454.447,61
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych			814.746,78
b) pochodzące z innych kredytów .			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezp. innemi wartośc. (.... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności			750.00
b) innych wartości* (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (13 kont) . .			201.151,05
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptac. (1190 kont)			1.075.195.61
15. Odsetki zaległe			222.802,30
16. Nieruchomości			7.753,04
17. Ruchomości			7.062,19
18. Różne			117.788,02
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			7.640,18
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			377.864,58
Razem. .			3.528.785.93
21. Depozyty			2.085.580,94
22. Udzielone gwarancje			7 543 00
23. Inkaso			34.160,21
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			1.035.405,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			6 691.475.08

*) W tym $ 4.692,— = zł 28.152,—.

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		300.000,00	
2. Fundusz zasobowy		5.808,21	
3. Fundusze specjalne:			
a) na należności wątpliwe . . .			
b) rezerwa na spłatę wkładów celow. .		273.27	306.081,48
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomoci .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (6 kont) . . .		230.696,84	
b) terminowe (2 konta) . . .		96 497,28	327.194 12
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych . .			
a) bezterminowe (11120 kont) . .		710.510,89	
b) terminowe do 3 mies. (256 kont) .		487.015,39*	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (110 kont)		293.248,62	1.490.774,90
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (... kont) . .			
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (86 kont)			99.710,37
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe . . .			104,40
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . .		163 228,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		15.680,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			178.908,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept. .			874.600,00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			74.750,00
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		103.525,08	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .		36.690,00	140.215 08
15. Banki i K. K. O. Loro . . .			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			14.541,78
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			21.905,80
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			3.528.785 93
22. Różni za depozyty			2.085.580 94
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			7.543,00
24. Różni za inkaso			34.160.21
25. Bank Akceptacyjny			1.035.405 00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			6.691.475,08

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	87.739,57	
b) od rachunków bieżących . .	240,64	
c) od redyskonta weksli	61.357,72	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	13.648,70	
e) różne inne	582.34	163.568 34
2. Prowizje wypłacone		1.145,13
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	72.146,27	
b) świadczenia socjalne . . .	4.682,65	
c) wydatki rzeczowe	30 950,73	107.779,65
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		2.239,63
6. Odpisy na dłużnikach		339.032,99
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		287,15
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		2.148,79
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem. .		616.201.68

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	119.801,90	
b) od rachunków bieżących . . .	357,12	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	49,95	
d) od pożyczek skonwertowanych . .	83.144,36	
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecz.	6.397,21	
f) od papierów wartościowych . . .	10.088,00	
g) od K. K. O. i Banków . . .		
h) różne inne	660,93	220.499,47
2. Prowizje pobrane		3.908,44
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		544,45
7. Opłaty na koszty administracji . . .		13.311,32
8. Różne dochody		73,42
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		377 864,58
Razem. .		616.201,68

Buchalter: (—) Cz. Busiewicz
Tymczasowy Zarząd:
(—) T. Hajnrych
(—) Cz. Busiewicz

Komisja Rewizyjna:
(—) F. Krokowski
(—) M. Pidek
(—) Wł. Szczepański

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU AUGUSTOWSKIEGO W AUGUSTOWIE.

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1935 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		618,22	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		2.114,96	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		393,00	3.126,18
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe			
c) listy zastawne i obligacje . .		1.920.00	
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		6.400.00	8.320,00
5. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane . . .			
8. Pożyczki wekslowe (369 kont) . .			184.058 40
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (83 kont)		27.109.67	27.109.67
b) poch. z innych kredytów (... kont)			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone papierami wartośc. .			
b) zabezpieczone hipoteką . . .			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności			
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (kont)			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tytułu układu Konwers. zatwierdz. przez Kom. Konwers. Banku Akceptacyjnego (92 kont) . .			48.163,00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.173,50
18. Koszty egzekucyjne			2.201,73
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			14.268,02
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		15.551,35	
b) za rok sprawozdawczy . . .		73.246,96	88.798,31
Razem. .			378.218,81
21. Depozyty			
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			1.670,00
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem. .			379.888,81

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		50.000,00	50.000.00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (... kont) . . .			
b) terminowe			
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (284 kont) . . .			145.525,67
b) terminowe do 3 miesięcy (.... kont)			
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (.... kont)			
8. Rachunki bież. (czekowe, przek. it.p.)			
a) instytucji państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych (2 kont)		13.513.40	13.513,40
9. Salda kredytowe rachunków otw. kred.			
10. Zobowiązania inkasowe			3.131,01
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		5.764.08	
b) w Bankach państwowych . .		6.744.38	12.508,46
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			48.375,00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Państw. Bank Rolny w Warsz.		38.348,50	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		40.738,57	79.087,07
d) przez inne instytucje . . .			
15. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			26.078,20
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			378.218.81
22. Różni za depozyty			
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			1.670,00
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			379.888,81

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	7.161,45	
b) od rachunków bieżących . . .	399,82	
c) od redyskonta weksli	1.945,12	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	5.751,34	15.257,73
e) różne inne		
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	11.186,50	
b) świadczenia socjalne	974,94	
c) wydatki rzeczowe	3.413,83	15.575.27
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	241,40	241,40
6. Odpisy na dłużnikach		64.941,00
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		20,00
9. Różne		8.213,95
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem.		104.249,35

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane . . .		
a) od weksli	22.857,26	
b) od rachunków bieżących . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw .		
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	304,50	23.161,76
g) od K. K. O. i Banków . . .		
h) różne inne		
2. Prowizje pobrane		1.942,93
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		3.441,97
7. Opłaty na koszty administracji . .		2.315,73
8. Różne dochody		140,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		73.246,96
Razem. .		104.249,35

Komisja Rewizyjna:
(—) Witold Klukowski
(—) Jan Kolendo
(—) Franciszek Damulewicz

Zarząd Kasy:
(—) Mieczysław Filipczuk
(—) Sergiusz Sikorski
P. o. Dyrektora (—) Jan Giełda

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.

Drukarnia Samorządow. Instytutu Wydawn. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Tel. 682-18.